

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om polisens personregister

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om polisens personregister ändras. Andringarna beror på Finlands anslutning till konventionen om tillämpning av Schengenavtalet om gradvis avskaffande av kontroller vid de gemensamma gränserna, dvs. Schengenkonventionen.

Det centrala innehållet i Schengenavtalet och Schengenkonventionen är att personkontrollerna avskaffas vid gränserna mellan de avtalsslutande staterna och att sådana enhetliga kontroller som anges i Schengenkon-

ventionen företas vid de yttre gränserna. I konventionen bestäms även om åtgärder som i stället för gränskontrollerna skall företas som motvikt till rörelsefriheten och med hjälp av vilka samarbetet effektiveras mellan de myndigheter som ansvarar för den interna säkerheten och ordningen. Med stöd av konventionen införs även ett gemensamt informationssystem i de avtalsslutande staterna.

Lagen avses träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
ALLMÄN MOTIVERING	3
1. Nuläge	3
1.1. Bestämmelser om polisens personregister	3
1.2. Schengenavtalet, Schengenkonventionen och Schengens informationssystem ..	3
1.3. Lagstiftningen i utlandet	6
2. Föreslagna ändringar	8
Allmänt	8
Den centrala databasen i Schengens informationssystem	8
Schengens nationella informationssystem	8
Tillgodoseende av rätten till insyn i Schengens informationssystem	10
Utlämnande av uppgifter ur Schengens informationssystem till andra än polisen	11
Utlämnande av uppgifter ur Schengens informationssystem till utlandet	11
Polisens rätt att använda uppgifter ur Schengens informationssystem för andra	
ändamål än det för vilket de inhämtats och registrerats	11
Utplåning av uppgifter ur Schengens informationssystem	12
3. Propositionens verkningar	12
3.1. Ekonomiska verkningar	12
3.2. Verkningar i fråga om organisation och personal	12
3.3. Verkningar för medborgarna	12
4. Beredningen av propositionen	13
5. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll	13
DETALJMOTIVERING	13
1. Lagförslaget	13
2. Ikraftträdande	21
3. Lagstiftningsordning	21
Bilaga	28
Parallella texter	28

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Bestämmelser om polisens personregister

Enligt 1 § 1 mom. lagen om polisens personregister (509/1995) skall på polisens personregister som har inrättats för skötseln av de uppgifter som avses i 1 § polislagen (493/95) tillämpas personregisterlagen (471/1987), om inte något annat bestäms i lagen om polisens personregister.

Bestämmelser om polisens personregister ingår i 1 och 2 kap. lagen om polisens personregister samt i 2 kap. förordningen om polisens personregister (1116/1995).

I 1 a och 1 b § lagen om polisens personregister ingår de grundläggande definitionerna av och anges ändamålet med datasystemet för polisärenden och dess delregister samt datasystemet för förvaltningsärenden och dess delregister. Närmare bestämmelser om de personuppgifter som insamlas för registrering i dessa personregister finns i 2 och 3 § förordningen om polisens personregister. I fråga om datasystemet för misstänkta och skyddspolisens funktionella datasystem bestäms om definition, ändamål och datainnehåll i 2 och 3 § lagen om polisens personregister. I 9 a § 1 mom. bestäms om ändamålet med polisens sådana andra än i 1 a § avsedda permanenta personregister som inrättas med tanke på förundersökningar, politredningar samt upprätthållande av den allmänna ordningen och säkerheten. I 9 a § 2 mom. bestäms om ändamålet med polisens sådana andra än i 1 b § avsedda permanenta personregister som inrättas med tanke på behandling av förvaltningsärenden. I 6 kap. lagen om polisens personregister anges hur länge uppgifterna skall bevaras i polisens alla personregister.

Polisen kan inrätta personregister för polisens riksomfattande bruk, för flera än en polisenhets bruk, för en polisenhets bruk eller för en sådan arbetsgrupps bruk som hör till polisens personal eller som bildas av personer som hör till polisens personal.

1.2. Schengenavtalet, Schengenkonventionen och Schengens informationssystem

Till riksdagen har särskilt avlåtits regeringens proposition om godkännande av vissa bestämmelser i protokollet och avtalet om Finlands anslutning till Schengenavtalen om gradvis avskaffande av kontroller vid de gemensamma gränserna och i samarbetsavtalet med Island och Norge om gradvis avskaffande av personkontroller vid de gemensamma gränserna samt med förslag till lagar som hör samman med den (RP /1998 rd).

I den nämnda propositionen föreslås att riksdagen godkänner protokollet om Finlands anslutning till Schengenavtalet om gradvis avskaffande av kontroller vid de gemensamma gränserna, avtalet om Finlands anslutning till Schengenkonventionen om tillämpning av Schengenavtalet samt avtalet om Finlands anslutning till samarbetsavtalet mellan de avtalsslutande parterna i Schengenavtalet och Schengenkonventionen samt Island och Norge om gradvis avskaffande av personkontroller vid de gemensamma gränserna. Avtalen undertecknades i Luxemburg den 19 december 1996. Dessutom begärs riksdagens samtycke till de förklaringar som avges i enlighet med artikel 41 och 55 i Schengenkonventionen och som innehåller juridiska förpliktelser som kompletterar anslutningsavtalet. Genom samarbetsavtalet om gradvis avskaffande av personkontroller vid de gemensamma gränserna har skapats ett arrangemang, enligt vilket Island och Norge deltar i det samarbete enligt Schengenavtalen som är öppet enbart för medlemsstaterna i Europeiska unionen. Med stöd av samarbetsavtalet deltar Island och Norge i Schengensamarbetet på alla nivåer.

Syftet med Schengenavtalen är att gränskontrollerna skall avskaffas vid gränserna mellan de avtalsslutande staterna. Syftet med avtalen är att genomföra fri rörlighet för personer och varor mellan de avtalsslutande parterna. Med Schengenavtalen avses den helhet som bildas av två avtal. Den 14 juni 1985 undertecknade Belgien, Frankrike, Luxemburg, Nederländerna och Tyskland i Schengen i Luxemburg ett avtal, vars huvudsyfte var att påskynda genomförandet av

en inre marknad genom gradvis avskaffande av kontrollen av personer och varor vid gränserna mellan parterna. Parterna i Schengenavtalet ingick den 19 juni 1990 en konvention om tillämpning av 1985 års Schengenavtal. Den 1990 ingångna konventionen, nedan Schengenkonventionen, innehåller detaljerade bestämmelser, enligt vilka gränskontrollen av persontrafik skall överföras från gränserna mellan de avtalsslutande parterna till avtalsområdets yttre gränser samt att kontrollerna vid de inre gränserna skall ersättas med andra arrangemang. I syfte att bevara den allmänna ordningen har i Schengenkonventionen tagits in detaljerade bestämmelser om åtgärder som ersätter gränskontroller. En betydande del av dessa bestämmelser gäller det informationssystem som skall upprättas. I det ovan nämnda samarbetsavtalet som ingåtts mellan de avtalsslutande parterna i Schengenavtalen samt Island och Norge förpliktar sig parterna i Schengenavtalen, inbegripet de tre nordiska EU-medlemsländerna, samt Island och Norge att i sina inbördes relationer tillämpa bestämmelserna i Schengenkonventionen.

Enligt artikel 92 i Schengenkonventionen skall de avtalsslutande parterna upprätta och underhålla ett gemensamt informationssystem. Varje avtalsslutande stat upprättar en egen nationell del och underhåller den på egen bekostnad och eget ansvar. De avtalsslutande parterna upprättar gemensamt en teknisk stödfunktion, som de underhåller under gemensamt ansvar och för gemensam räkning. Den tekniska stödfunktionen placeras i Strasbourg och sköts av Frankrike. Schengens informationssystem fungerar så, att varje medlemsstat sänder till den tekniska stödfunktionen genom teknisk anslutning eller i maskinläsbar form de uppgifter som den önskar få införda i Schengens informationssystem. Uppgifterna införs i den centrala databas som finns hos den tekniska stödfunktionen, nedan *den centrala databasen i Schengens informationssystem*. Från den centrala databasen distribueras informationen genom on-line dataöverföring till alla avtalsslutande staters nationella delar. Avsikten med förfarandet är att uppgifterna i den centrala databasen i Schengens informationssystem och i de nationella delarnas databaser skall vara identiska. Registret i varje avtalsslutande stats nationella del kan användas till automatisk sökning på respektive stats territorium. Det är inte möjligt att göra sök-

ningar i registren i andra avtalsslutande staters nationella delar.

Uppgifter om anhållande av en person i utlänningssyfte i enlighet med artikel 95 i Schengenkonventionen eller om hemlig övervakning eller särskild kontroll i enlighet med artikel 99 kan införas i Schengens informationssystem genom ett tillägg om de avtalsslutande stater vilkas nationella lag inte medger den begärda åtgärden.

Enligt artikel 93 i Schengenkonventionen är syftet med Schengens informationssystem att i enlighet med bestämmelserna i konventionen bevara allmän ordning och säkerhet, inbegripet statens säkerhet, samt på de avtalsslutande parternas territorium tillämpa konventionens bestämmelser om personers rörlighet, med hjälp av information som överförs via informationssystemet. Den centrala databasen i Schengens informationssystem innehåller uppgifter om personer och föremål.

Enligt artikel 101 i Schengenkonventionen är tillgången till uppgifter som registrerats i Schengens informationssystem samt rätten att göra sökningar där förbehållen bara de myndigheter som har behörighet för gränskontroller eller andra polis- eller tullundersökningar eller som har behörighet att utfärda eller granska visum eller uppehållstillstånd eller att tillämpa konventionens bestämmelser om personers rörlighet i anslutning till utlänningslagstiftningen. Varje myndighet kan göra sökningar endast gällande uppgifter som behövs för dess förpliktelser. Genom artikel 131 i Schengenkonventionen inrättas ett organ, verkställande kommittén, bestående av medlemsstaternas behöriga ministrar och med uppgift att utöva tillsyn över tillämpningen av Schengenkonventionen. Varje avtalsslutande stat skall sända en förteckning över sina behöriga myndigheter till verkställande kommittén. Varje medlemsstat bestämmer själv vilka myndigheter som har rätt att använda uppgifter genom direktanslutning. Behöriga myndigheter i Finland föreslås vara polisen, gränsbevakningsväsendet, tullverket, utlänningsverket, utrikesministeriet, finska diplomatiska beskickningar och sådana konsulater som förestås av en utsänd konsul samt, om utrikesministeriet har beviljat en namngiven finsk medborgare som tjänstgör där fullmakt att bevilja visum och uppehållstillstånd, andra finska beskickningar, nedan *behöriga Schengenmyndigheter*. Bestämmelser om polisens, gränsbevak-

ningsväsendets och tullverkets behörighet att utföra gränskontroller och andra polis- eller tullundersökningar ingår i polislagen (493/1995) och i den kompletterande förordningen (1112/1995), i lagen om gränsbevakningsväsendet (5/1975) och i den kompletterande förordningen (1026/1994) samt i tulllagen (1466/1994) och i den kompletterande förordningen (1543/1994). Enligt 13 § 1 mom. utlänningslagen (378/1991) beviljas visum och enligt 17 § 1 mom. i samma lag beviljas uppehållstillstånd utomlands av en finsk diplomatisk beskickning eller av ett konsulat som förestås av en utsänd konsul. Visum och uppehållstillstånd kan även beviljas av någon annan finsk beskickning, om utrikesministeriet har beviljat en namngiven finsk medborgare som tjänstgör där fullmakt till detta. Den som kommer till Finland utan visum beviljas enligt 13 § 3 mom. utlänningslagen visum av utlänningsverket eller enligt verkets anvisningar av passkontrollmyndigheten på inresestället. Enligt paragrafens 4 mom. beviljas återkomstvisum av den lokala polisen. Den lokala polisen kan även enligt 5 mom. förlänga giltighetstiden för visum. Den som kommer till Finland utan uppehållstillstånd beviljas enligt 19 § utlänningslagen uppehållstillstånd av utlänningsverket. I vissa fall som avses i 16 § 4 mom. utlänningslagen beviljas den som kommer till Finland utan uppehållstillstånd ett tidsbegränsat uppehållstillstånd av den lokala polisen. Enligt 19 § 3 mom. utlänningslagen beviljar den lokala polisen en utlänningsvist i Finland nytt tidsbegränsat uppehållstillstånd och permanent uppehållstillstånd. Om den lokala polisen av särskilda skäl inte anser sig kunna bevilja permanent uppehållstillstånd, skall den hänskjuta saken till utlänningsverket. I 19 § 4 mom. utlänningslagen bestäms att de som hör till personalen vid en diplomatisk beskickning i Finland eller vid ett konsulat som förestås av en utsänd konsul samt medlemmarna av deras familjer beviljas uppehållstillstånd av utrikesministeriet. Medborgare i en tredje stat som hör till personalen och deras familjemedlemmar samt den som är i privat tjänst hos personalen beviljas dock uppehållstillstånd av utlänningsverket eller den lokala polisen.

Schengenkonventionen innehåller även bestämmelser om skydd av personuppgifter. Enligt artikel 102 får de avtalsslutande parterna utnyttja de uppgifter som föreskrivs i

artiklarna 95 - 100 endast för de ändamål som angivits för var och en av de rapporter som avses i dessa artiklar. Uppgifter kan kopieras bara för tekniska ändamål och förutsatt att kopieringen krävs för att de behöriga myndigheter som avses i artikel 101 direkt skall kunna hämta uppgifter.

Uppgifter kan inte användas för administrativa ändamål. Med avvikelse från detta kan uppgifter som enligt artikel 96 registrerats om personer som meddelats inreseförbud i enlighet med varje avtalsslutande stats nationella lagstiftning användas när visum och uppehållstillstånd beviljas, visumsökningar prövas eller de bestämmelser i Schengenkonventionen som gäller personers rörlighet i anslutning till utlänningslagstiftningen tillämpas.

Enligt artikel 118.3 i Schengenkonventionen kan varje avtalsslutande part för databehandlingen vid sin nationella del av Schengens informationssystem utse bara personer som har utbildning för detta, och som underkastas säkerhetskontroll. Med att vara underkastad säkerhetskontroll avses i Finland den verksamhet som omfattas av skyddspolisens förebyggande personalsäkerhetsarbete och i vilken en central uppgift är att ge utlåtanden om tillförlitlighet som avses i 23 § lagen om polisens personregister i fråga om personer som söker eller innehar en tjänst eller uppgift som begränsas i bestämmelsen. Dessutom kan skyddspolisens för att upprätthålla statens säkerhet utanför utlåtandeförfarandet funktionellt ingripa i verksamhet som är inriktad mot Finlands inre eller yttre säkerhet, till exempel när en främmande stats under rättelseagent eller någon som arbetar under handledning av motsvarande agent söker en tjänst eller uppgift i Finland.

Artikel 117 i konventionen förutsätter att varje avtalsslutande part senast när konventionen träder i kraft iakttar en skyddsnivå för personuppgifter som åtminstone motsvarar den som följer av principerna i Europarådets konvention om skydd för enskilda vid automatisk databehandling av personuppgifter, nedan datasekretesskonventionen, och som är förenlig med Europarådets ministerkommittés rekommendation R (87) 15 avseende reglering av användningen av personuppgifter inom den polisiära sektorn, nedan datasekretessrekommendationen. I Finland har datasekretesskonventionen och datasekretessrekommendationen beaktats i gällande lag och förordning om polisens

personregister samt i förslag till ändring av lagstiftningen om polisens personregister. Enligt datasekretessrekommendationen bör registreringen av sådan information som i administrativt syfte inhämtats för permanent registrering ske i form av ett särskilt personregister. De bestämmelser som tillämpas på polisens information bör inte få tillämpas på administrativ information. Enligt artikel 102 i Schengenkonventionen skall uppgifter som registrerats i Schengens informationssystem inte få användas för administrativa ändamål. Med avvikelse från detta kan uppgifter som enligt artikel 96 registrerats om utläningar som meddelats inreseförbud användas i enlighet med varje avtalsslutande parts nationella lagstiftning när visum och uppehållstillstånd beviljas, visumansökningar prövas eller sådana bestämmelser om personers rörlighet tillämpas som ansluter sig till utläningslagstiftningen.

Artikel 108 i Schengenkonventionen förutsätter att varje avtalsslutande part utser en central myndighet, som skall ansvara för den nationella delen av Schengens informationssystem. Varje avtalsslutande part gör sina rapporter till informationssystemet genom denna myndighet. I Finland skall polisens högsta ledning vara central myndighet och centralkriminalpolisen svara för den praktiska verksamheten. Centralkriminalpolisen sköter numera utbytet av sådan operativ information som ansluter sig till polisens internationella informationsutbyte.

Enligt artikel 131.2 i Schengenkonventionen har verkställande kommittén som allmän uppgift att utöva tillsyn över att Schengenkonventionen tillämpas på ett korrekt sätt. För att åstadkomma en enhetlig praxis vid informationsutbytet har verkställande kommittén antagit en SIRENE-handbok, som klassificerats som konfidentiell och som innehåller detaljerade bestämmelser bl.a. om förfarandena vid informationsutbyte. SIRENE-handboken är avsedd för de centrala myndigheter som Schengenkonventionen förutsätter. Med avseende på polisens taktiska och tekniska verksamhet bör SIRENE-handboken anses vara en sådan handling som skall hemlighållas enligt lagen om allmänna handlingars offentlighet (83/1951).

Artikel 114 i Schengenkonventionen förutsätter att varje avtalsslutande part utser en tillsynsmyndighet, som svarar för tillsynen över den nationella delen av Schengens informationssystem och för kontrollen av att

uppgifter som införts i Schengens informationssystem inte behandlas eller utnyttjas på ett sätt som skadar den enskildes rättigheter. Dataombudsmannen föreslås i Finland vara nationell tillsynsmyndighet.

Enligt 1 § lagen om datasekretessnämnden och dataombudsmannen (389/1994) finns för behandlingen av ärenden som avses i personregisterlagen en datasekretessnämnd och en dataombudsmannatjänst i samband med justitieministeriet. Enligt 5 § skall dataombudsmannen, utom i fråga om datasekretessnämndens uppgifter, behandla och avgöra ärenden som gäller personregister samt sköta andra uppgifter som följer av personregisterlagen, följa den allmänna utvecklingen i fråga om personregisterpraxis samt ta nödvändiga initiativ, sköta om den informationssverksamhet som hör till hans verksamhetsområde och sköta det internationella samarbetet gällande personregister.

Utöver Schengenavtalet från 1985 och Schengenkonventionen består Schengens regelverk, som är förpliktande för medlemsstaterna, av senare undertecknade anslutningsavtal, verkställande kommitténs beslut och förklaringar samt sådana Schengenorgans beslut till vilka verkställande kommittén har överfört beslutanderätt. Med avseende på Schengens informationssystem är den centrala föreskriften den ovan nämnda SIRENE-handboken, som av verkställande kommittén antagits som konfidentiell. Handboken innehåller inga bestämmelser som avviker från Schengenkonventionen.

1.3. Lagstiftningen i utlandet

Trots datasekretesskonventionen och datasekretessrekommendationen har parterna i Schengenavtalen valt systematiskt och innehållsmässigt olika sätt att reglera polisens registerverksamhet och Schengens informationssystem.

Nedan behandlas som exempel Danmark, Belgien, Frankrike och Tyskland.

1. Danmark

Lagen om Danmarks anslutning till Schengenkonventionen innehåller en paragraf som gäller Schengens informationssystem (2 §).

Enligt det första momentet i paragrafen skall bestämmelserna om Schengens informationssystem i avdelning IV i Schengen-

konventionen gälla i Danmark. Enligt motiveringen till bestämmelsen har konventionsbestämmelserna därigenom fått status som dansk lag. Enligt motiveringen skall på den danska delen av Schengens informationssystem tillämpas lagen om myndigheternas register, bl.a. dess synnerligen allmänt utformade 3 kap. om registerbestämmelser och dylikt. I Schengenkonventionen bestäms undantagsvis att den registrerades rätt till insyn är beroende av varje medlemsstats nationella lagstiftning. Detta betyder för Danmarks del 13 § lagen om myndigheternas register. Enligt 4—5 mom. i paragrafen kan den registrerades rätt till insyn åsidosättas av nödvändiga orsaker i anslutning till någon allmän eller enskild fördel.

Enligt andra momentet är polisens högsta ledning (rigspolitichefen) den centrala myndighet som avses i artikel 108.1 i konventionen. Enligt motiveringen till bestämmelsen kan överlåtelsen av uppgifter från de behöriga myndigheterna till polisens högsta ledning ske inom ramen för 28 § förvaltningslagen och den synnerligen allmänt utformade 21 § i lagen om myndigheternas register.

Enligt tredje momentet är registertillsynet den tillsynsmyndighet som avses i artiklarna 114 och 128 i konventionen.

2. Belgien

Databehandlingen hos de polisiära och rättsliga myndigheterna baserar sig på artikel 8 i 1992 års allmänna datasekretesslag och på ett med stöd av lagen utfärdat kungligt beslut av 1995.

I artikel 1 § 2 i det kungliga beslutet ingår i anslutning till överlåtelse av uppgifter en synnerligen allmänt utformad hänvisning till internationella avtalsförpliktelser och internationella organ för polissamarbete. Denna hänvisning har ansetts utgöra lagstiftningsgrunden för bl.a. den databehandling som avses i Schengenavtalen.

I artikel 11 punkt 2 - 4 i den allmänna datasekretesslagen begränsas den registrerades rätt till insyn så att information som gäller polisverksamhet i stor omfattning faller utanför rätten till insyn.

3. Frankrike

Lagstiftningsgrunden för den nationella delen av Schengens informationssystem utgörs av ett beslut av 1993 som ger fullmakt

att inrätta Schengens informationssystem samt förordningarna av 1995 om inrättande av ett SIRENE-kontor och om den nationella delen av Schengens informationssystem. Som central myndighet enligt artikel 108 i Schengenkonventionen fungerar inrikesministeriet, som har överfört befogenheterna i saken till den nationella polisens överstyrelse. Konkret utövas befogenheterna av kriminalpolisens centralstyrelse.

I förordningen om den nationella delen av Schengens informationssystem bestäms om registrets placering, dess syfte och datainnehåll, användningsrätter samt den registrerades och tillsynsmyndighetens rätt till insyn. Registrets syfte och datainnehåll anges genom ett kort referat av konventionstexten. Enligt artikel 6 i förordningen har den nationella tillsynsmyndigheten sådan rätt till insyn som följer av artiklarna 109 och 114 i Schengenkonventionen samt artikel 39 i datasekretesslagen.

4. Tyskland

Det finns bestämmelser om polisens databehandling i delstaternas polislagar och i fråga om förbundsstatens kriminalpolis (Bundeskriminalamt, BKA) i lagen om denna. Polisenheterna skall utfärda ett särskilt förordnande om upprättande av varje register. Beträffande BKA:s register bestäms i 34 § i lagen om BKA vilka frågor som skall regleras i förordnandet om upprättande av ett register.

Genom ratificeringen av Schengenkonventionen blev konventionsbestämmelserna en del av den nationella lagstiftningen. BKA, som upprätthåller Schengens informationssystem, har utfärdat förordnanden om upprättande av ett NSIS-register för efterspaning av personer och ett NSIS-register för efterspaning av föremål (NSIS = den nationella delen av Schengens informationssystem). Eftersom enligt artikel 102.2 i konventionen andra avtalsslutande parter rapporter inte kan kopieras från den nationella delen av Schengens informationssystem till andra nationella register, har BKA dessutom utfärdat ett förordnande om upprättande av ett från de nationella registren fristående SIRENE-index, som är avsett enbart för BKA:s bruk.

Förordnandena om upprättande av ett NSIS-register för efterspaning av personer och ett NSIS-register för efterspaning av föremål består till stor del av hänvisningar

till texten i Schengenkonventionen.

Enligt förordnaderna om upprättande NSIS-registret för efterspaning av personer, NSIS-registret för efterspaning av föremål och SIRENE-indexet skall den registrerades rätt till insyn i fråga om dessa register bestämmas enligt artikel 109 i Schengenkonventionen och 19 § i förbundsstatens datasekretesslag. Enligt 19 § 4 mom. i den nämnda lagen har den registrerade inte rätt till insyn bl.a. i sådana fall då det skulle äventyra allmän ordning och säkerhet.

2. Föreslagna ändringar

Allmänt

Finlands anslutning till Schengens informationssystem, inrättandet av en nationell del av informationssystemet samt utlämnandet av uppgifter till den centrala databasen hos den tekniska stödfunktionen inom Schengens informationssystem och till de nationella behöriga Schengenmyndigheterna förutsätter ändringar i lagen om polisens personregister.

Den centrala databasen i Schengens informationssystem

Enligt artikel 92 i Schengenkonventionen upprättar och underhåller de avtalsslutande parterna gemensamt Schengens informationssystem. Schengens informationssystem består av de avtalsslutande staternas nationella delar och av en teknisk stödfunktion som de avtalsslutande staterna upprätthåller gemensamt. Den tekniska stödfunktionen är placerad i Strasbourg i Frankrike. Genom den centrala databasen i Schengens informationssystem, som finns hos den tekniska stödfunktionen, säkerställs att de avtalsslutande parternas nationella delar är identiska till innehållet. De avtalsslutande parterna har sålunda tillgång till exakt samma uppgifter. Varje nationell dels register kan användas till automatisk sökning inom respektive avtalsslutande parts territorium. Det är inte möjligt att göra sökningar i andra avtalsslutande parters nationella delar. Schengens informationssystem har varit i produktivt bruk sedan den 26 mars 1995. För närvarande tillämpas konventionen av Nederländerna, Belgien, Spanien, Luxemburg, Portugal, Frankrike, Grekland, Tyskland, Italien och Österrike.

För den centrala databasen i Schengens informationssystem får de avtalsslutande staternas behöriga myndigheter inhämta sådana uppgifter som anges i artiklarna 94 - 100 i Schengenkonventionen och lämna uppgifterna vidare för registrering. I artiklarna bestäms om registrering av uppgifter gällande personer som efterlysts för att anhållas i utlämningssyfte, personer som meddelats inreseförbud, försvunna personer, personer som i eget intresse bör tas i tillfälligt förvar, vittnen och personer som i en straffprocess instämts till en rättslig myndighet att svara för sina gärningar. Dessutom innehåller artiklarna bestämmelser om uppgifter som i syfte av hemlig övervakning eller särskild kontroll registreras om personer eller fordon samt om uppgifter gällande föremål som efterlyses för beslag eller för att användas som bevis i en straffprocess. De personuppgifter som lämnas för registrering får innehålla bara efternamn och förnamn (eventuellt separat registrering av alias), särskilda yttre oföränderliga fysiska kännetecken, andra förnamnets initialbokstav, födelsedatum och födelseort, kön, nationalitet, uppgift om personen är beväpnad eller kan tillgripa våld, syftet med registreringen och begärt förfarande. Uppgifter kan överlåtas för att bevara allmän ordning och säkerhet, inbegripet statens säkerhet, och för att tillämpa Schengenkonventionens bestämmelser om personers rörlighet.

För Finlands del skall polisens högsta ledning, med avseende på de uppgifter som den överlåter, vara registeransvarig för Schengens informationssystem. Det föreslås att bestämmelser om den centrala databasen i Schengens informationssystem samt om dess datainnehåll och användningssyfte skall ingå i 3 a § i lagförslaget.

Schengens nationella informationssystem

För anslutningen till Schengens informationssystem föreslås att för polisens riksomfattande bruk inrättas ett permanent personregister, som förs med automatisk databehandling och benämns Schengens nationella informationssystem. Registeransvarig för polisens riksomfattande personregister är polisens högsta ledning. Centralkriminalpolisen för registren under tillsyn av polisens högsta ledning. De behöriga Schengenmyndigheterna skall ansvara för de uppgifter som de lämnar till centralkriminalpolisen för vidare-

överlåtelse till den centrala databasen i Schengens informationssystem. Centralkriminalpolisen skall ansvara för att de uppgifter som överläts för registrering i den centrala databasen i Schengens informationssystem innehållsmässigt är förenliga med SIRENE-handboken och för att de vidareöverläts till den centrala databasen. Polisens högsta ledning skall i egenskap av registeransvarig övervaka och ansvara för det riksomfattande registret. Schengens nationella informationssystem skall bestå av två delregister, som benämns Schengenregistret för registreringar och Schengenregistret för förfrågningar.

De behöriga Schengenmyndigheterna skall främst genom teknisk anslutning överföra till Schengenregistret för registreringar de uppgifter som de önskar få införda i den centrala databasen i Schengens informationssystem. För Schengenregistret för registreringar skall i syfte att bevara allmän ordning och säkerhet, inbegripet statens säkerhet, och i syfte att tillämpa Schengenkonventionens bestämmelser om personers rörlighet få inhämtas och i registret införas sådana uppgifter som behövs för de ändamål som anges i artiklarna 95 - 100 i Schengenkonventionen. Centralkriminalpolisen, som i Finland skall vara den myndighet som svarar för den praktiska verksamheten, skall utsätta uppgifterna för kvalitets- och laglighetskontroller enligt SIRENE-handboken samt överföra de kontrollerade och vid behov omarbetade uppgifterna till den tekniska stödfunktionen för registrering i den centrala databasen i Schengens informationssystem. Polisens skall även på begäran av en behörig rättslig myndighet kunna registrera sådana uppgifter som avses i artiklarna 95 och 98 i Schengenkonventionen i registret för Schengenregistreringar. På begäran av undersökningsavdelningen vid försvarsmaktens huvudstab skall polisen dessutom i Schengenregistret för registreringar införa sådana uppgifter om personer som avses i artikel 99.3 i Schengenkonventionen. Efter kontroll skall dessa uppgifterna vidareöverlätas för registrering i den centrala databasen i Schengens informationssystem. Uppgifterna i den centrala databasen distribueras genom on-line dataöverföring till de avtalsslutande parternas nationella delar.

Schengenregistret för förfrågningar skall i Finland vara den nationella del som avses i artikel 92.2 i Schengenkonventionen. I syfte att bevara allmän ordning och säkerhet, in-

begripet statens säkerhet, och tillämpa Schengenkonventionens bestämmelser om personernas rörlighet skall uppgifterna ur den centrala databasen i Schengens informationssystem få införas i registret. Uppgifterna skall överföras genom on-line anslutning. Genom den centrala databasen i Schengens informationssystem säkerställs att registren hos de olika Schengenstaternas nationella delar är identiska. Den centrala databasen i Schengens informationssystem innehåller sådana rapporter om personer och föremål som är av intresse för de avtalsslutande parterna. Den tekniska stödfunktionen sköter den tekniska distributionen av dessa uppgifter till Schengenstaternas nationella delar. Polisens föreslås få rätt att i syfte att bevara allmän ordning och säkerhet, inbegripet statens säkerhet, och i syfte att tillämpa Schengenkonventionens bestämmelser om personers rörlighet och upprätthålla Schengenregistret för förfrågningar få sådana uppgifter som andra avtalsslutande stater behöriga myndigheter har lämnat för registrering i den centrala databasen i Schengens informationssystem och för vidareöverlåtelse till de nationella delarna. Den tekniska stödfunktionen ansvarar för att uppgifterna genom on-line anslutning överförs till polisens Schengenregister för förfrågningar.

Enligt förslaget bestäms i 13 b § om polisens tillgång till uppgifter ur den centrala databasen i Schengens informationssystem. I 3 b § föreslås bestämmelser om Schengens nationella informationssystem samt om dess användningssyfte och datainnehåll.

Förutom polisens skall i Finland de behöriga Schengenmyndigheter som avses i artikel 101 i Schengenkonventionen bestå av gränsbevakningsväsendet, tullverket, utlänningsverket, utrikesministeriet, finska diplomatiska beskickningar och sådana konsulater som förestås av en utsänd konsul samt, om utrikesministeriet har beviljat en namngiven finsk medborgare som tjänstgör där fullmakt att bevilja visum och uppehållstillstånd, andra finska beskickningar. Dessa myndigheter föreslås ha rätt att för de ändamål som anges i artiklarna 95 - 100 i Schengenkonventionen genom direktanslutning registrera behövliga uppgifter om personer och föremål i polisens Schengenregister för registreringar. Rätt att registrera uppgifter genom direktanslutning behövs för att också andra behöriga Schengenmyndigheter än polisens på ett snabbt och ekonomiskt sätt skall kunna

överföra till centralkriminalpolisen de uppgifter som de önskar få registrerade i den centrala databasen i Schengens informationssystem. I 14 § i den föreslagna lagen ingår bestämmelser om registrering av uppgifter i Schengenregistret för registreringar genom direktanslutning.

Tillgodoseende av rätten till insyn i Schengens informationssystem

Enligt 12 § personregisterlagen har den registrerade inte rätt till insyn i fråga om registeruppgifter bl.a. i de fall där informationen kan skada statens säkerhet eller förhållande till någon annan stat eller någon internationell organisation eller försvåra förebyggandet eller utredningen av brott eller strida mot något annat synnerligen viktigt allmänt intresse. Rätt till insyn finns inte heller, om det kan strida mot något annat synnerligen viktigt enskilt intresse att information lämnas. I lagen om polisens personregister har den rätt till insyn som följer av personregisterlagen begränsats så, att rätt till insyn inte finns i fråga om datasystemet för misstänkta, skyddspolisens funktionella datasystem eller sådana klassificeringsuppgifter, observationsuppgifter eller uppgifter om tillvägagångssätt som ingår i polisens övriga register och som gäller personer eller gärningar.

Enligt artikel 109 i Schengenkonventionen skall en persons rätt att kontrollera de uppgifter som finns registrerade om honom i Schengens informationssystem och som sammanfaller med uppgifterna i den nationella delen, dvs. i Finland polisens Schengenregister för förfrågningar, bestämmas enligt lagstiftningen hos den avtalslutande part där personen utövar sin rätt. Enligt artikeln skall utlämnande av information till personen i fråga förvägras, om det är nödvändigt för att sådana rättsliga uppdrag som rapporten avser skall kunna verkställas eller för att skydda andra personers rättigheter eller friheter. I fråga om hemlig övervakning är det alltid förbjudet att lämna ut information medan rapporteringen pågår. Det föreslås att den registrerades rätt till insyn i Schengens nationella informationssystemet begränsas i de fall som avses i artikel 109.2 i Schengenkonventionen. Bestämmelser om denna begränsning ingår i 15 § 1 mom. i lagförslaget.

Artikel 114 i Schengenkonventionen förut-

sätter att varje medlemsstat utser en nationell tillsynsmyndighet med uppgift att med beaktande av den nationella lagstiftningen utöva tillsyn över den nationella delen av Schengens informationssystem och kontrollera att de uppgifter som registrerats i den centrala databasen i Schengens informationssystem inte behandlas eller används på ett sätt som skadar den enskildes rättigheter. För detta ändamål skall den nationella tillsynsmyndigheten ha tillträde till registret i den nationella delen av Schengens informationssystem. Dataombudsmannen föreslås vara nationell tillsynsmyndighet i Finland. Enligt 15 § 2 mom. i gällande lag om polisens personregister kan dataombudsmannen på den registrerades begäran kontrollera att uppgifterna om den registrerade är lagenliga även i polisens sådana register i fråga om vilka den registrerade inte har rätt till insyn.

Enligt artikel 115 i Schengenkonventionen inrättas en gemensam tillsynsmyndighet med uppgift att utöva tillsyn över den tekniska stödfunktionen i Schengens informationssystem. Myndigheten skall bestå av två representanter från varje nationell tillsynsmyndighet. Den gemensamma tillsynsmyndigheten har till uppgift att övervaka att den tekniska stödfunktionen i Schengens informationssystem tillämpar konventionen på ett riktigt sätt. Det föreslås att var och en skall ha rätt att begära att den gemensamma tillsynsmyndighet som inrättats för tillsynen över den tekniska stödfunktionen kontrollerar att inhämtandet, registreringen, behandlingen och användningen av hans personuppgifter i den centrala databasen i Schengens informationssystem sker lagenligt och riktigt. Det framgår inte av Schengenkonventionen hur begäran om detta skall tillställas den gemensamma tillsynsmyndigheten. Därför föreslås att en dylik begäran skall få framställas inte bara till dataombudsmannen utan också till polisen. Polisen skall överföra begäran till dataombudsmannen, som skall förmedla den vidare till den gemensamma tillsynsmyndigheten.

I 16 b § i lagförslaget ingår bestämmelser om tillgodoseende av rätten till insyn i den centrala databasen i Schengens informationssystem.

Utlämnande av uppgifter ur Schengens informationssystem till andra än polisen

Även andra behöriga Schengenmyndigheter än polisen bör få uppgifter ur den centra-

la databasen i Schengens informationssystem för att effektivt kunna delta i det samarbete som föreskrivs i Schengenkonventionen. Den tekniska stödfunktionen, som de avtalslutande staterna upprätthåller gemensamt, skall överlåta uppgifterna i den centrala databasen i Schengens informationssystem till den finska polisens Schengenregister för förfrågningar. Av denna orsak föreslås att polisen får rätt att lämna ut uppgifter ur polisens personregister till andra behöriga Schengenmyndigheter. Uppgifterna skall få lämnas för sådana ändamål som nämns i artiklarna 95 - 100 i Schengenkonventionen. Dessutom skall polisen få lämna ut uppgifter ur Schengenregistret för förfrågningar till andra behöriga Schengenmyndigheter för andra ändamål än det för vilket uppgifterna inhämtats och registrerats, om det är nödvändigt för att avvärja ett allvarligt hot mot den allmänna ordningen och säkerheten eller av allvarliga orsaker i anslutning till statens säkerhet eller för att hindra ett allvarligt brott, förutsatt att den Schengenstats behöriga myndighet som har överlåtit uppgifterna till den centrala databasen i Schengens informationssystem i förväg har gett sitt samtycke till detta. Uppgifterna skall även få överföras genom teknisk anslutning.

Ur Schengenregistret för registreringar skall polisen lämna uppgifter enligt samma principer som de som framgår av 19 § 1 mom. i gällande lag om polisens personregister.

Bestämmelser om rätt för polisen att ur Schengenregistret för förfrågningar lämna uppgifter till behöriga Schengenmyndigheter föreslås ingå i 19 § 3 mom. i lagförslaget.

Utlämnande av uppgifter ur Schengens informationssystem till utlandet

Den tekniska stödfunktionen inom Schengens informationssystem är placerad i Strasbourg i Frankrike. Den centrala databasen i Schengens informationssystem finns hos den tekniska stödfunktionen och innehåller sådana uppgifter om personer och föremål som är av intresse för alla avtalslutande parter. Ur den centrala databasen distribueras uppgifterna genom on-line dataöverföring till alla avtalslutande parter nationella delar. Varje avtalslutande stats nationella behöriga myndigheter kan använda den nationella delens register till automatisk sökning på respektive stats territorium.

Polisen föreslås få rätt att till Schengenstaternas behöriga myndigheter och för registrering i den centrala databasen i Schengens informationssystem överlåta sådana i artikel 94 i Schengenkonventionen avsedda uppgifter som behövs för de ändamål som anges i artiklarna 95 - 100 i Schengenkonventionen. Uppgifterna skall överlåtas via centralkriminalpolisen. Centralkriminalpolisen skall även få överföra uppgifterna genom teknisk anslutning eller i maskinläsbar form.

Bestämmelser om rätt för polisen att lämna uppgifter till Schengenstaternas behöriga myndigheter och till den centrala databasen i Schengens informationssystem föreslås ingå i 20 § 7 mom. i lagförslaget.

Polisens rätt att använda uppgifter ur Schengens informationssystem för andra ändamål än det för vilket de inhämtats och registrerats

Enligt 16 § personregisterlagen får personuppgifter som ingår i personregister användas bara för det ändamål som har bestämts innan uppgifterna börjar inhämtas, om inte annat följer av personregisterlagen eller av någon annan lag. Enligt Schengenkonventionen kan en avtalslutande part använda uppgifter ur den centrala databasen i Schengens informationssystem bara för de ändamål som i konventionen har angetts för ifrågavarande typ av uppgifter. Uppgifter som avses i artiklarna 95 - 100 i Schengenkonventionen kan användas för något annat ändamål än det för vilket uppgifterna inhämtats och registrerats, bara om det är nödvändigt för att avvärja ett allvarligt hot mot den allmänna ordningen och säkerheten eller av allvarliga orsaker i anslutning till statens säkerhet eller för att hindra ett allvarligt brott. För detta ändamål skall tillstånd fås i förväg av den avtalslutande stats behöriga myndighet som lämnat uppgifterna för registrering i den centrala databasen i Schengens informationssystem. Uppgifterna får inte användas för administrativa ändamål. Med avvikelse från detta kan uppgifter som enligt artikel 96 registrerats om personer som meddelats inreseförbud användas i enlighet med de avtalslutande parternas nationella lagstiftning för ändamål som följer av artikel 101.2.

Schengenregistret för förfrågningar skall i Finland vara den nationella del som avses i artikel 92.2 i Schengenkonventionen och skall sålunda i materiellt hänseende innehåll-

la samma uppgifter som den centrala databasen i Schengens informationssystem. Därför föreslås det att polisen skall ha rätt att ur Schengenregistret för förfrågningar använda uppgifter för andra ändamål än det för vilket uppgifterna inhämtats och registrerats, bara om det är nödvändigt för att avvärja ett allvarligt hot mot den allmänna ordningen och säkerheten eller av allvarliga orsaker i anslutning till statens säkerhet eller för att hindra ett allvarligt brott och om den avtalslutande stats behöriga myndighet som lämnat uppgifterna för registrering i den centrala databasen i Schengens informationssystem i förväg har gett sitt samtycke till detta. Dessutom föreslås att polisen skall ha rätt att använda information som i Schengenregistret för förfrågningar införts om utläningar vilka meddelats inreseförbud, om informationen behövs för fullgörande av polisens uppgifter enligt utlänningslagen. Bestämmelser om rätt för polisen att använda uppgifter ur Schengenregistret för förfrågningar för annat ändamål än det för vilket uppgifterna inhämtats och registrerats föreslås ingå i 22 § 2 mom. i lagförslaget. I fråga om polisens rätt att använda uppgifter ur Schengenregistret för registreringar för annat ändamål än det för vilket uppgifterna inhämtats och registrerats tillämpas 22 § 1 mom. i gällande lag om polisens personregister.

Utplåning av uppgifter ur Schengens informationssystem

I artiklarna 112 och 113 i Schengenkonventionen bestäms om utplåning av uppgifter om personer och föremål som registrerats i Schengens informationssystem. Uppgifter som registrerats för att en person skall kunna påträffas skall utplånas när uppgifterna inte längre behövs för det ändamål för vilket de lämnats. Uppgifter om andra personer bevaras högst tio år. Bestämmelser om utplåning av uppgifter ur den centrala databasen i Schengens informationssystem och ur Schengens nationella informationssystem föreslås ingå i 24 e § i lagförslaget.

Enligt artikel 110 i Schengenkonventionen kan vem som helst begära rättelse av felaktiga sakuppgifter som berör honom själv. Därför föreslås i 24 § 2 mom. i lagförslaget en bestämmelse, enligt vilken felaktiga uppgifter inte får bevaras i den centrala databasen i Schengens informationssystem eller i Schengens nationella informationssystem.

3. Propositionens verkningar

3.1. Ekonomiska verkningar

Finlands andel av den tekniska stödfunktionens drifts-, utvecklings- och underhållskostnader och av deltagandet i den del av Schengenorganisationernas verksamhet som gäller Schengens informationssystem kommer årligen att medföra kostnader om 1,7 miljoner mark.

På grund av inrättandet av Schengens nationella informationssystem föranleds polisen engångskostnader om 18 miljoner mark. Upprätthållandet av Schengens nationella informationssystem och av den tekniska anslutningen till den centrala databasen i Schengens informationssystem orsakar polisen årliga kostnader om uppskattningsvis 2,1 miljoner mark.

Aven andra behöriga myndigheter som avses i Schengenkonventionen föranleds på grund av upprätthållandet av en teknisk anslutning till Schengens nationella informationssystem vissa årliga kostnader, som bör anses vara obetydliga.

3.2. Verkningar i fråga om organisation och personal

Upprätthållandet av Schengens nationella informationssystem och uppdraget att vara den myndighet som ansvarar för den praktiska verksamheten orsakar centralkriminalpolisen permanent merarbete om uppskattningsvis 25 årsverken. På grund av detta föranleds polisen permanenta merkostnader om ca 7,5 miljoner mark i året.

3.3. Verkningar för medborgarna

Propositionen har inga betydande verkningar för olika medborgarkategorier. Enligt Schengenkonventionen skall varje medlemsstat senast när konventionen träder i kraft iakttä särskilt datasekretesskonventionen och datasekretessrekommendationen. I Finland har datasekretesskonventionen och datasekretessrekommendationen beaktats i gällande lag om polisens personregister.

4. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts huvudsakligen som tjänsteuppdrag vid inrikesministeriet. Utlåtanden om propositionen har begärts av

justitieministeriet, utrikesministeriet, dataombudsmannens byrå, gränsbevakningsväsendet, tullverket, utlänningsavdelningen, utlänningsverket, skyddspolisen, centralkriminalpolisen, polisinsättningen i Helsingfors härad, polisinsättningen i Torneå härad och Finlands polisorganisationers förbund.

5. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Till riksdagen har särskilt avlåtits regeringens proposition om godkännande av vissa bestämmelser i protokollet och avtalet om Finlands anslutning till Schengenavtalen om gradvis avskaffande av kontroller vid de gemensamma gränserna och i samarbetsavtalet med Island och Norge om gradvis avskaffande av personkontroller vid de gemensamma gränserna samt med förslag till lagar som hör samman med den (RP/1998 rd).

Den nämnda propositionen innehåller sådana bestämmelser som är nödvändiga med tanke på att ändringarna i lagen om polisens personregister träder i kraft. Därför är det

motiverat att behandla propositionerna tillsammans. Behoven att ändra lagen om polisens personregister på grund av godkännandet av Schengenkonventionen har angetts närmare i detaljmotiveringen nedan.

Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter, dvs. datasekretessdirektiv, är i kraft. Finland skall senast den 24 oktober 1998 bringa i kraft de lagar, förordningar och administrativa bestämmelser som behövs för tillämpning av direktivet. Våren 1998 torde till riksdagen avlåtas regeringens proposition med förslag till lag om personuppgifter, som när den träder i kraft skall ersätta den nuvarande personregisterlagen. Omedelbart efter att denna proposition avlåtits kommer polisen att börja revidera lagen om polisens personregister bl.a. så, att det på lagnivå bestäms tillräckligt detaljerat om polisens personregister, om de uppgifter som skall införas i registren samt om de ändamål för vilka uppgifterna får användas och hur länge de bevaras.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslaget

1 §. *Lagens tillämpningsområde och definitioner.* Det föreslås att 2 mom. ändras. Till förteckningen över polisens personregister i momentet fogas, i fråga om de uppgifter som polisens högsta ledning överlåter, den centrala databasen i Schengens informationssystem, vilken skall tas i bruk i Finland sedan Schengenkonventionen godkänts, samt Schengens nationella informationssystem, som skall inrättas enligt förslaget.

Enligt förslaget fogas till paragrafen ett nytt 3 mom. I momentet beskrivs och namnges vissa centrala definitioner i Schengenkonventionen. Genom att dessa benämningar används i paragrafexterna behöver långa definitioner inte upprepas i olika paragrafer.

Det föreslås att följande begrepp i lagen om polisens personregister skall avse vad som anges nedan:

med *Schengenkonventionen* avses konventionen av den 19 juni 1990 om tillämpning av Schengenavtalet av den 14 juni 1985 mellan regeringarna i Beneluxstaterna, För-

bundsrepubliken Tyskland och Frankrike om gradvis avskaffande av kontroller vid de gemensamma gränserna,

med *Schengenstat* avses stater som anslutit sig till Schengenkonventionen eller som ingått samarbetsavtal med dessa stater. Till Schengenkonventionen har hittills Nederländerna, Belgien, Spanien, Luxemburg, Portugal, Frankrike, Tyskland, Italien, Österrike och Grekland anslutit sig. Island och Norge har undertecknat ett samarbetsavtal om deltagande i Schengensamarbetet,

med *behöriga Schengenmyndigheter* avses polisen, gränsbevakningsväsendet, tullverket, utlänningsverket, utrikesministeriet, finska diplomatiska beskickningar och sådana konsulater som förestås av en utsänd konsul samt, om utrikesministeriet har beviljat en namngiven finsk medborgare som tjänstgör där fullmakt att bevilja visum och uppehållstillstånd, andra finska beskickningar. Dessa myndigheter skall i Finland vara de myndigheter som avses i artikel 101 i Schengenkonventionen,

med *Schengens informationssystem* avses

det i artikel 92 i Schengenkonventionen avsedda informationssystem som inrättas och upprätthålls gemensamt av Schengenstaterna och som består av en nationell del på varje avtalsslutande parts territorium och en teknisk stödfunktion i Strasbourg i Frankrike, och

med den centrala databasen i Schengens informationssystem avses den tekniska stödfunktionens dataregister som avses i artikel 92.3 i Schengenkonventionen och som innehåller sådana uppgifter som Schengenstaternas behöriga myndigheter har lämnat om personer och föremål.

Det föreslås att paragrafen får en ny rubrik, "Lagens tillämpningsområde och definitioner", vilket bättre beskriver det föreslagna innehållet.

3 a §. *Den centrala databasen i Schengens informationssystem.* I den nya paragrafen föreslås bestämmelser om den centrala databasen i Schengens informationssystem.

I 1 mom. bestäms att den centrala databasen i Schengens informationssystem är ett permanent personregister som är avsett för behöriga myndigheter enligt artikel 101 i Schengenkonventionen och som förs med automatisk databehandling. Enligt artikel 92.1 i Schengenkonventionen skall de avtalsslutande parterna upprätta och underhålla ett gemensamt informationssystem. Informationssystemet skall bestå av en nationell del på varje avtalsslutande parts territorium och en teknisk stödfunktion i Frankrike. Den centrala databasen i Schengens informationssystem skall placeras hos den tekniska stödfunktionen och innehålla sådana rapporter om personer och föremål som är av intresse för alla avtalsslutande parter. De uppgifter som överförts till den centrala databasen distribueras som sådana av den tekniska stödfunktionen till alla medlemsstaters nationella delar.

I 2 mom. anges användningssyftet för den centrala databasen i Schengens informationssystem och vilka uppgifter som får inhämtas för databasen och överlåtas för registrering i den. För den centrala databasen i Schengens informationssystem skall Schengenstaternas behöriga myndigheter få inhämta och överlåta för att registreras och för att lämnas vidare till Schengenstaternas nationella delar sådana uppgifter som avses i artiklarna 94 - 100 i Schengenkonventionen i syfte att bevara allmän ordning och säkerhet samt statens säkerhet och i syfte att tillämpa Scheng-

enkonventionens bestämmelser om personers rörlighet. Innehållet i upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet samt statens säkerhet är omfattande och delvis ospecificerat. Det har ansetts att upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet omfattar all sådan polisverksamhet som syftar till att skapa och upprätthålla en trygg och trivsam livs- och verksamhetsmiljö för samhällets medlemmar, avvärja och förebygga rättskränkningar och störningar samt eliminera de störningar och utreda de rättskränkningar som har skett. Upprätthållandet av statens säkerhet hör väsentligen samman med statens autonomi och suveränitet.

Enligt artikel 94 i Schengenkonventionen får de personuppgifter som registreras i den centrala databasen i Schengens informationssystem innehålla bara efternamn och förnamn (eventuellt separat registrering av alias), särskilda yttre oföränderliga fysiska kännetecken, andra förnamnets initialbokstav, födelsedatum och födelseort, kön, nationalitet, uppgift om huruvida personen är beväpnad eller kan tillgripa våld, syftet med registreringen och det begärda förfarandet. I artiklarna 95 - 100 i Schengenkonventionen anges de ändamål för vilka uppgifter kan lämnas om personer och föremål. I Finland tillämpas nationell lagstiftning när behöriga Schengenmyndigheter överlåter uppgifter för registrering i den centrala databasen i Schengens informationssystem.

Enligt artikel 95 kan uppgifter om personer som efterlysts för att anhållas i utlämnings syfte lämnas till Schengens informationssystem. Enligt artikeln registreras uppgifterna i informationssystemet på begäran av den ansökande partens rättsliga myndigheter. I Finland skall polisen på begäran av en rättslig myndighet överföra uppgifter för registrering i den centrala databasen i Schengens informationssystem. I lagen om utlämning för brott (456/1970) bestäms om förutsättningarna och villkoren för utlämning från och till Finland. Enligt 1 § i den nämnda lagen kan en person som i en främmande stat är misstänkt, åtalad eller dömd för en gärning som där är straffbelagd utlämnas från Finland till den nämnda staten samt kan en person som i Finland är misstänkt, åtalad eller dömd begäras utlämnad till Finland. Bestämmelser om utlämning för brott mellan Finland och andra nordiska länder finns dock i lagen om utlämning för brott Finland och de övriga nordiska länderna emellan

(270/1960).

Enligt artikel 96 kan uppgifter utlämnas om utläningar som meddelats inreseförbud. Med utläning avses i Schengenkonventionen en person som inte är medborgare i någon av Europeiska gemenskapernas medlemsstater. Bestämmelser om inreseförbud finns i 43 § utlänningslagen. Beslut om inreseförbud fattas av utlänningsverket.

Enligt artikel 97 kan uppgifter lämnas ut om försvunna personer eller personer som tillfälligt bör tas i förvar. Bestämmelser om tagande i förvar av personer ingår i 11 § polislagen. Där bestäms att en polisman har rätt att gripa en person för att skydda honom för allvarlig fara som utgör överhängande risk för hans liv, fysiska integritet, säkerhet eller hälsa, om personen i fråga är oförmögen att ta vara på sig själv och faran inte annars kan avvärjas eller personen omhändertaras på annat sätt. Det är fråga om att begränsa en persons frihet mot hans vilja för att skydda honom själv.

Enligt artikel 98 kan uppgifter lämnas om vittnen eller om personer som instämts till en rättslig myndighet, personer som åtalats i straffprocess samt om personer som skall delges straffdom eller yrkande att inställa sig för verkställighet av frihetsberövande. Enligt artikeln skall uppgifterna registreras i Schengens informationssystem på begäran av behöriga rättsliga myndigheter. I Finland skall polisen på begäran av rättsliga myndigheter överföra uppgifterna för registrering i den centrala databasen i Schengens informationssystem. I 11 kap. 20 § 1 mom. rättegångsbalken bestäms att om någon vill framställa ett yrkande mot någon annan med anledning av ett brott, skall denne stämmas att svara. I stämningen skall anges bl.a. om svaranden personligen skall vara närvarande vid domstolen. I 21 § 1 mom. i kapitlet bestäms att om en stämning av svaranden eller en kallelse till målsäganden i ett brottmål delges utomlands, utfärdar domstolen stämningen och kallelsen. Enligt 2 mom. i paragrafen sänds stämning och kallelse till utländska myndigheter för delgivning så som stadgas i lagen om internationell rättshjälp i straffrättsliga ärenden (4/1994). Enligt 5 § 2 mom. i den sistnämnda lagen skall begäran om rättshjälp sändas till den främmande staten med iakttagande av den ordning som denna stat kräver samt med beaktande av bestämmelserna i eventuella gällande avtal mellan Finland och den främmande staten.

Enligt 17 kap. 26 § 2 mom. rättegångsbalken skall en part i ett brottmål, om han vill att ett vittne skall förhöras, be stämningssmannen eller någon annan, som är berättigad att stämma och delge, att kalla vittnet till domstolen. I 26 a § 1 mom. i kapitlet bestäms att om vittneskallelse skall delges utom landet, utfärdas den av häradshövdingen eller rådstuvurättens ordförande. Enligt 2 kap. 1 § 1 mom. lagen om verkställighet av straff skall den som blivit dömd till fängelsestraff eller förvandlingsstraff för böter, sedan domen vunnit laga kraft, utan dröjsmål befordras att avtjäna sitt straff. Enligt 8 § i den kompletterande förordningen om verkställighet av fängelsestraff (447/1975) skall magistrat eller länsman, efter att ha mottagit verkställighetshandlingen, befordra den till fängelsestraff dömde att undergå sitt straff. I 13 § i förordningen bestäms om sådana situationer då den som dömts till ett fängelsestraff vilket skall verkställas inte anträffas. Kan vistelseorten inte utronas, skall länsstyrelsen utfärda en efterlysning, enligt vilken den dömda skall befordras till undergående av straffet från den ort där han anträffas.

Enligt artikel 99 kan uppgifter lämnas om personer eller fordon för hemlig övervakning eller särskild kontroll. Begreppet övervakning motsvaras i finsk lagstiftning av observation, varmed avses fortlöpande eller upprepat inhämtande av information om en viss person eller hans verksamhet. Bestämmelserna har inte ansetts begränsa sådana åtgärder av underrättelsenatur då en person förföljs synnerligen kortvarigt närmast för utredande av om det finns orsak att göra honom till föremål för egentligt inhämtande av information. Bestämmelser om observation och teknisk observation (teknisk avlyssning, optisk övervakning och teknisk spårning), som sker i syfte att förebygga eller avbryta brottslig verksamhet, ingår i 3 kap. polislagen. Förfrågningar och observation beträffande en person som misstänks för ett brott som redan begåtts har traditionellt ansetts vara tillåtna förundersökningsmetoder. I 5 a § tvångsmedelagen (450/87) bestäms om teknisk observation vid förundersökning. I fråga om sådan särskild kontroll som avses i artikeln skall i Finland tillämpas polislagen, tvångsmedelagen och tullagen. Enligt 16 § polislagen har en polisman före förundersökningsskedet möjlighet att bl.a. få tillträde till ett fordon, om det finns fog att misstänka att

en gärning eller händelse som t.ex. innebär allvarlig fara för liv, personlig frihet eller hälsa pågår eller är överhängande. Det förutsätts ytterligare att åtgärden är nödvändig för avvärijande av faran eller för att sprängämnen, vapen eller andra farliga ämnen eller föremål skall kunna hittas. Om det finns skäl att misstänka att ett brott har begåtts för vilket det strängaste straffet är fängelse i mer än sex månader, får enligt 5 kap. tvångsmedelslagen i förundersökningsskedet t.ex. i fordon företas rannsakan för att utröna omständigheter som kan ha betydelse för utredningen av brottet. Under samma förutsättningar kan även förrättas kroppsvisitation och kroppsbesiktning. I 14 § tullagen bestäms bl.a. om rätt för tullmyndigheter och andra behöriga myndigheter att företa kroppsvisitation och kroppsbesiktning samt att granska fordon och föremål. I 15 och 16 § tullagen bestäms om förutsättningarna för kroppsvisitation eller kroppsbesiktning samt för granskning av annat än resgods eller ytterkläder. Om de ovan nämnda lagrummen inte kan tillämpas på en begärd särskild kontroll, ändras den särskilda kontrollen till hemlig observation. I artikel 99 i Schengenkonventionen bestäms att om någon avtalslutande parts lag inte tillåter särskild kontroll, skall den i fråga om den berörda parten automatiskt ändras till hemlig övervakning. De uppgifter som avses i artikeln kan i enlighet med punkt 3 lämnas ut för registrering i centraldatabasen av Schengens informationssystem även på begäran av behöriga myndigheter som ansvarar för statens säkerhet, om det finns synnerliga skäl till misstanke om att uppgifterna är nödvändiga för avvärijande av den allvarliga fara någon utgör eller någon annan allvarlig fara för statens inre och yttre säkerhet. I Finland skall polisen även på begäran av försvarsmaktens huvudstabs undersökningsavdelning kunna lämna ut uppgifter i enlighet med punkt 3 för registrering i centraldatabasen av Schengens informationssystem. I enlighet med 1 § lagen om fullgörande av polisuppgifter inom försvarsmakten (1251/1995) har försvarsmakten bl.a. utan att den behörighet som i lag stadgas för skyddspolisen dock begränsas, sådana uppgifter enligt 10 § 1 mom. polisförvaltningslagen (110/1992) som gäller säkerhet och övervakning på det militära försvarets område, i syfte att förhindra olaglig spaningsverksamhet som riktav sig mot Finland och olaglig verksamhet som

äventyrar försvarets syftemål, likväl inte om brottsrannsakan. En allvarlig fara för statens inre eller yttre säkerhet är typiskt vilken som helst verksamhet som syftar till att kränka den rätts- och samhällsordning som regleras i grundlagen samt principerna för ett demokratiskt och pluralistiskt samhälle. Någon annan allvarlig fara kan även vara inriktad mot upprätthållandet av allmän ordning och säkerheten.

Enligt artikel 100 kan uppgifter lämnas om föremål som efterlysts för beslag eller för att användas vid rättegång i brottmål. I den centrala databasen i Schengens informationssystem kan uppgifter registreras om stulna, bortförda eller försvunna motorfordon, släpvagnar och husvagnar, skjutvapen, dokument, legitimationshandlingar och sedlar.

I 3 mom. bestäms att polisens högsta ledning är registeransvarig i Finland för Schengens informationssystem i fråga om de uppgifter som den lämnar. Enligt artikel 2 punkt d i datasekretesskonventionen avses med "registeransvarig" den fysiska eller juridiska person, offentliga myndighet, byrå eller annat organ som enligt nationell lag är behörig att besluta om ändamålet med ett register som behandlas automatiskt, vilket slags personuppgifter som skall lagras och vilken behandling dessa skall genomgå. Enligt 2 § 3 punkten i personregisterlagen avses med registeransvarig en person, ett samfund eller en stiftelse för vars bruk personregister inrättas och som har rätt att förfoga över registret. Enligt artikel 92.1 i Schengenkonventionen skall de avtalslutande parterna upprätta och underhålla ett gemensamt informationssystem. I konventionen anges dock inte närmare vilken myndighet som skall vara registeransvarig i de olika länderna. Eftersom det föreslås att polisens högsta ledning skall vara registeransvarig för Schengens nationella informationssystem, som är ett personregister för polisens riksomfattande bruk, och då uppgifterna i Schengenregistret för förfrågningar är identiska med den centrala databasen hos den tekniska stödfunktionen, föreslås att polisens högsta ledning också skall vara registeransvarig för den centrala databasen med avseende på de uppgifter som Finland överför till den.

3 b §. *Schengens nationella informationssystem*. I den nya paragrafen bestäms om Schengens nationella informationssystem.

I 1 mom. bestäms att Schengens nationella

informationssystem är ett permanent personregister som är avsett för polisens riksomfattande bruk och som förs med automatisk databehandling. De regelbundna användarna av informationssystemet skall omfatta polisens personal, som skall ha en grundläggande rättighet att använda uppgifterna i systemet.

I 2 mom. anges att Schengens nationella informationssystem skall bestå av två namngivna delregister, dvs. Schengenregistret för förfrågningar och Schengenregistret för registreringar.

I 3 mom. bestäms om ändamålet med Schengenregistret för förfrågningar och vilka uppgifter som får införas i registret. I Schengenregistret för förfrågningar skall införas de uppgifter som ingår i den i 3 a § avsedda centrala databasen i Schengens informationssystem i syfte att bevara allmän ordning och säkerhet samt statens säkerhet och i syfte att tillämpa Schengenkonventionens bestämmelser om personers rörlighet. Enligt artikel 92 i Schengenkonventionen skall varje Schengenstat upprätta en egen nationell del, vars register genom on-line dataöverföring görs identiskt med den centrala databasen i Schengens informationssystem. Schengenregistret för förfrågningar skall vara Finlands nationella del. De behöriga Schengenmyndigheterna skall ha en grundläggande rättighet att använda registret för Schengenförfrågningar. De behöriga Schengenmyndigheterna skall själva kunna besluta hur stor personkrets som ges rätt att använda Schengens nationella informationssystem genom teknisk anslutning.

I 4 mom. bestäms om ändamålet med Schengenregistret för registreringar och vilka uppgifter som får inhämtas och registreras. För Schengenregistret för registreringar skall få inhämtas och i registret införas sådana uppgifter om personer och föremål som behövs för de ändamål som anges i artiklarna 95 - 100 i Schengenkonventionen, om syftet är att bevara allmän ordning och säkerhet, inbegripet statens säkerhet, eller att tillämpa Schengenkonventionens bestämmelser om personers rörlighet. Polisen skall även på begäran av behöriga rättsliga myndigheter och undersökningsavdelningen vid försvarsmaktens huvudstab kunna registrera uppgifter i Schengenregistret för registreringar. I egenskap av den myndighet som svarar för den praktiska verksamheten skall centralkriminalpolisen ha till uppgift att utan dröjsmål

kontrollera och omarbeta uppgifterna i Schengenregistret för registreringar så, att de stämmer överens med SIRENE-handboken, och sedan överlåta uppgifterna för att införas i den centrala databasen i Schengens informationssystem. Schengenregistret för registreringar kan sålunda innehålla uppgifter som kompletterar de uppgifter som lämnats till den centrala databasen i Schengens informationssystem (t.ex. vilken behörig Schengenmyndighet som har inhämtat uppgifterna, eventuellt nummer på straffuppgift och andra tilläggsuppgifter om målet).

4 §. *Inrättande av personregister.* Det föreslås att 1 mom. ändras så att 3 a och 3 b §, som föreslås bli fogade till lagen, uppräknas i momentet.

10 §. *Uppgifter som inte hänför sig till ett visst uppdrag.* Det föreslås att paragrafen ändras. Till paragrafen fogas en bestämmelse, enligt vilken information som erhållits i samband med ett visst uppdrag som ankommer på polisen och vilken inte hänför sig till uppdraget i fråga även skall få inhämtas för eller registreras i den centrala databasen i Schengens informationssystem och i Schengens nationella informationssystem. Dylika uppgifter av tipsnatur gäller närmast att någon är föremål för hemlig övervakning eller särskild kontroll.

Enligt artikel 99 i Schengenkonventionen kan i syfte av hemlig övervakning eller särskild kontroll uppgifter om personer eller fordon registreras i Schengens informationssystem för att bekämpa brottslighet och förebygga hot mot den allmänna säkerheten, om det finns bevis på basis av vilka man kan förmoda att personen planerar eller begår ett stort antal synnerligen allvarliga brott eller om den allmänna uppfattningen om personen, särskilt på grundval av redan begångna brott, leder till misstanke om att han även i framtiden kommer att begå synnerligen allvarliga brott. Med allvarligt brott avses i Finland sådana brott på vilka kan följa fängelse i minst sex månader. Dessutom kan uppgifter enligt nationell lagstiftning registreras i Schengens informationssystem, om konkreta bevis ger orsak att förmoda att uppgifterna behövs för avvärjande av den allvarliga fara som personen i fråga utgör för statens inre och yttre säkerhet eller någon annan allvarlig fara.

11 §. *Känsliga uppgifter.* I det nya 3 mom. föreslås bestämmelser om inhämtande och registrering av känsliga uppgifter. För den

centrala databasen i Schengens informationssystem och för Schengens nationella informationssystem skall inte få inhämtas eller registreras sådana uppgifter som nämns i 6 § 2 mom. 1, 2 och 4 - 6 punkten personregisterlagen. Sådana uppgifter är personuppgifter vilkas syfte är att beskriva ras eller etnisk ursprung, någons samhälleliga eller politiska uppfattning eller religiösa övertygelse, någons hälsotillstånd, sjukdom eller handikapp eller vårdåtgärder eller därmed jämförbara åtgärder som gäller honom, någons sexuella beteende eller socialservice, utkomststöd, sociala understöd samt därmed sammanhängande socialvårdstjänster som någon erhållit. Enligt artikel 94 i Schengenkonventionen får i Schengens informationssystem inte registreras sådana uppgifter som uppräknas i den första meningen i artikel 6 i datasekretesskonventionen. Det är fråga om uppgifter som anger ras, politiska åsikter, religiös eller annan övertygelse samt personuppgifter som gäller hälsotillstånd eller sexuellt beteende.

13 b §. *Polisens rätt att få uppgifter ur den centrala databasen i Schengens informationssystem.* I den nya paragrafen föreslås bestämmelser om polisens allmänna rätt att få uppgifter som ingår i den centrala databasen i Schengens informationssystem. För att bevara allmän ordning och säkerhet, inbegripet statens säkerhet, samt för att tillämpa Schengenkonventionens bestämmelser om personers rörlighet och upprätthålla registret för Schengenförfrågningar, skall polisen ha rätt att få de uppgifter som ingår i den centrala databasen. Den tekniska stödfunktionen skall få överföra uppgifterna till polisens Schengenregister för förfrågningar genom teknisk anslutning eller i maskinläsbar form.

Enligt artikel 92 i Schengenkonventionen innehåller Schengens informationssystem uppgifter som medlemsstaternas behöriga myndigheter har lämnat om personer och föremål. Den tekniska stödfunktionen överför uppgifterna till Schengenstaterna genom on-line dataöverföring. På detta sätt säkerställs att registren i de nationella delarna är identiska till innehållet. I Finland skall de uppgifter som lämnats av den tekniska stödfunktionen registreras i Schengenregistret för förfrågningar, som sålunda i Finland är den nationella delen av Schengens informationssystem.

14 §. *Registrering av uppgifter genom direkt anslutning.* I det nya 3 mom. föreslås rätt för behöriga Schengenmyndigheter att i

syfte att bevara allmän ordning och säkerhet, inbegripet statens säkerhet, samt i syfte att tillämpa Schengenkonventionens bestämmelser om personers rörlighet, i Schengenregistret för registregringar införa uppgifter för de ändamål som nämns i artiklarna 95 - 100 i Schengenkonventionen även genom direkt anslutning.

Enligt artiklarna 95 - 100 får uppgifter lämnas om personer som efterlysts för att anhållas i utlämningsyfte, personer som meddelats inreseförbud, försvunna personer, personer som bör placeras i tillfälligt förvar, vittnen och personer som stämts inför rättslig myndighet, personer som åtalats i straffprocess, personer som skall delges straffdom eller yrkande att inställa sig för verkställighet av frihetsberövande samt om personer eller fordon för hemlig övervakning eller särskild kontroll och om föremål som efterlysts för att tas i beslag eller som bevis i straffprocess. De behöriga Schengenmyndigheterna lämnar de uppgifter till Schengenregistret för registreringar som de önskar få registrerade i den centrala databasen i Schengens informationssystem. Centralkriminalpolisen, som är den myndighet som ansvarar för den praktiska verksamheten, skall utan dröjsmål kontrollera uppgifterna och, sedan de granskats och eventuellt omarbetats i enlighet med SIRENE-handboken, överlåta dem vidare för registrering i den centrala databasen i Schengens informationssystem.

15 §. *Begränsningar av rätten till insyn.* Det föreslås att 1 mom. ändras. Till momentet fogas en ny 3 punkt, i vilken bestäms om begränsning av rätten till insyn i Schengens nationella informationssystem. Det skall inte finnas rätt till insyn, om detta är nödvändigt för utförande av en rättslig åtgärd som nämns i en rapport till Schengens informationssystem eller för skyddande av andra personers rättigheter eller friheter. Det är nödvändigt att begränsa någons rätt att utöva insyn för att vidta den juridiska åtgärd som nämns i anmälan till exempel i situationer där någon genom att använda sin rätt att utöva insyn får veta att han är efterlyst för anhållande. Dessutom skall det alltid vara förbjudet att lämna uppgifter till berörda personer i fall av hemlig övervakning. Eftersom personen i fråga i fall av hemlig övervakning inte skall ha rätt att utöva insyn beträffande uppgifter om honom, kommer han inte heller att ha möjlighet att genom

sin rätt till insyn få reda på att ett observationsuppdrag som gäller honom pågår. Bestämmelsen stämmer överens med artikel 109.2 i Schengenkonventionen.

Dataombudsmannen skall alltid på begäran av den registrerade kontrollera att de uppgifter om den registrerade som ingår i Schengens nationella informationssystem är lagenliga. Den nuvarande 3 punkten i momentet blir 4 punkten. Momentet förblir annars oförändrat, med undantag av en lagteknisk ändring i 2 punkten.

16 b §. *Utövande av rätt till insyn i den centrala databasen i Schengens informationssystem.* I den nya paragrafen föreslås bestämmelser om ett förfarande genom vilket envar har rätt att utöva sin i Schengenkonventionen avsedda rätt till insyn i den centrala databasen i Schengens informationssystem.

I 1 mom. bestäms att envar har rätt att begära att den gemensamma tillsynsmyndighet som inrättats för att utöva tillsyn över den tekniska stödfunktionen kontrollerar att hans personuppgifter inhämtas, registreras, behandlas och används på ett lagligt och riktigt sätt i den centrala databasen i Schengens informationssystem. En begäran om detta skall framställas för dataombudsmannen eller polisen. När begäran framställs för polisen kan det ske på vilket som helst av polisens betjäningsskontor, som tar emot begäran och utan dröjsmål förmedlar den till dataombudsmannen. Dataombudsmannen överför sedan ärendet till den gemensamma tillsynsmyndigheten för behandling.

Enligt artikel 115 i Schengenkonventionen skall en gemensam tillsynsmyndighet bildas med uppgift att utöva tillsyn över den tekniska stödfunktionen i Schengens informationssystem. Myndigheten skall ha två representanter från varje nationell tillsynsmyndighet, som utsetts enligt artikel 114. Den gemensamma tillsynsmyndigheten skall övervaka att den tekniska stödfunktionen tillämpar bestämmelserna i Schengenkonventionen på riktigt sätt. I detta syfte har den tillträde till den centrala databasen i Schengens informationssystem. Den gemensamma tillsynsmyndigheten har dessutom behörighet att undersöka tillämpnings- och tolkningsfrågor i samband med användningen av Schengens informationssystem, frågor i samband med den självständiga tillsyn som utövas av de avtalslutande parternas nationella tillsynsmyndigheter eller i samband med

utövandet av den självständiga rätten till tillträde till systemet samt att bereda gemensamma förslag till lösning på problemen.

I 2 mom. bestäms att en i 1 mom. avsedd begäran om kontroll som framställs för polisen skall framställas personligen hos polisen och att den som framställer begäran samtidigt skall styrka sin identitet. Förfarandet är detsamma som vid utövande av rätt till insyn i polisens personregister. På grund av att uppgifterna skall hemlighållas och är av känslig natur fordras att polisen kan försäkra sig om den persons identitet som framställer begäran.

19 §. *Utlämnande av uppgifter till andra än polisen.* Det föreslås att 1 mom. ändras. Till momentet fogas en bestämmelse enligt vilken polisen får lämna ut uppgifter ur Schengenregistret för förfrågningar för sådana ändamål som anges i momentet, om inte annat bestäms i 3 mom.

Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 3 mom. i vilket bestäms om rätt för polisen att ur Schengenregistret för förfrågningar lämna ut uppgifter till behöriga Schengenmyndigheter för de ändamål som anges i artiklarna 95 - 100 i Schengenkonventionen. Bestämmelsen stämmer överens med artikel 101.1 i Schengenkonventionen.

Polisen skall även ha rätt att ur Schengenregistret för förfrågningar lämna ut uppgifter till andra behöriga Schengenmyndigheter även för något annat ändamål än det för vilket uppgifterna inhämtats och registrerats, om det är nödvändigt för att avvärja ett allvarligt hot mot den allmänna ordningen och säkerheten eller av allvarliga orsaker i anslutning till statens säkerhet eller för att hindra ett allvarligt brott. Med allvarligt brott avses i Finland sådana brott på vilka kan följa fängelse i minst sex månader. Det är möjligt att använda uppgifterna bara om den Schengenstats behöriga myndighet som lämnat uppgifterna till den centrala databasen i Schengens informationssystem i förväg har gett sitt samtycke till detta. Samtycke skall innan uppgifterna används inhämtas genom centralkriminalpolisen, som är den myndighet som svarar för den praktiska verksamheten. Bestämmelsen stämmer överens med artikel 102.3 i Schengenkonventionen.

Dessutom skall polisen ha rätt att ur Schengenregister för förfrågningar lämna information till behöriga Schengenmyndigheter om utläningar som meddelats inreseförbud, om informationen behövs för full-

görande av uppgifter enligt utlänningslagen. Enligt utlänningslagen beviljas visum och uppehållstillstånd utomlands av en finsk diplomatisk beskickning eller ett sådant konsulat som förestås av en utsänd konsul eller, om utrikesministeriet har beviljat en namngiven finsk medborgare som tjänstgör där fullmakt till detta, en annan finsk beskickning. De som hör till personalen vid en diplomatisk beskickning i Finland eller till ett konsulat som förestås av en utsänd konsul samt medlemmarna av deras familjer beviljas uppehållstillstånd av utrikesministeriet. Främlingspass och resedokument för flyktning samt uppehållstillstånd i fråga om en utlänning som kommer till Finland utan uppehållstillstånd och inte är medborgare i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsrådet beviljas och återkallas av utlänningsverket. Den som kommer till Finland utan visum beviljas visum av utlänningsverket eller enligt verkets anvisningar av passkontrollmyndigheten på inresestället. Beslut om uppehållstillstånd fattas av utlänningsverket. Beslut om avvisning fattas av passkontrollmyndigheten eller utlänningsverket. Utlänningsverket fattar också beslut om utvisning och inreseförbud som rör en utlänning.

Bestämmelsen stämmer överens med artikel 101.2 i Schengenkonventionen.

20 §. *Utlämnande av uppgifter till utlandet.* Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 7 mom. i vilket bestäms om rätt för polisen att till Schengenstaternas behöriga myndigheter och för registrering i den centrala databasen i Schengens informationssystem lämna ut uppgifter som avses i artikel 94 i Schengenkonventionen, om uppgifterna behövs för ändamål som anges i artiklarna 95 -100. Enligt artikel 94 får de personuppgifter som registreras i den centrala databasen innehålla bara efternamn och förnamn (eventuellt separat registrering av alias), särskilda yttre oföränderliga fysiska kännetecknen, andra förnamnets initialbokstav, födelse datum och födelseort, kön, nationalitet, uppgift om huruvida personen är beväpnad eller kan tillgripa våld, syftet med registreringen och begärt förfarande. Enligt artiklarna 95 - 100 i Schengenkonventionen kan uppgifter registreras om personer som efterlysts för att anhållas i utlämnings syfte, personer som meddelats inreseförbud, försvunna personer, personer som bör placeras i tillfälligt förvar, vittnen och personer som stämts inför en rättslig myndighet, personer som åtalats i en

straffprocess, personer som skall delges straffdom eller yrkande att inställa sig för verkställighet av frihetsbrövande samt om personer eller fordon i syfte av hemlig övervakning eller särskild kontroll och om föremål som efterlysts för att tas i beslag eller som bevis i straffprocess. Uppgifterna skall lämnas genom centralkriminalpolisens förmedling. Centralkriminalpolisen skall även direkt genom teknisk anslutning eller i maskinläsbar form kunna överlåta dessa uppgifter för registrering i den centrala databasen i Schengens informationssystem.

Det nuvarande 7 mom. blir 8 mom.

22 §. *Användning av uppgifter för annat ändamål än det för vilket uppgifterna inhämtats och registrerats.* Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 2 mom., i vilket bestäms om rätt för polisen att använda information ur Schengenregistret för förfrågningar även för något annat ändamål än det för vilket informationen inhämtats och registrerats, om det är nödvändigt för att avvärja ett allvarligt hot mot den allmänna ordningen och säkerheten eller av allvarliga orsaker i anslutning till statens säkerhet eller för att hindra ett allvarligt brott. Det är möjligt att använda uppgifterna bara om den Schengenstats behöriga myndighet som lämnat uppgifterna till den centrala databasen i Schengens informationssystem i förväg har gett sitt samtycke till detta. Polisen kan sålunda använda uppgifter för andra ändamål än de som syftar till inhämtande och registrering av uppgifter under samma förutsättningar som polisen enligt 19 § 3 mom. i lagförslaget kan lämna ut uppgifterna i fråga till övriga behöriga Schengen-myndigheter för andra ändamål än de som syftar till inhämtande och registrering av uppgifter.

Dessutom skall polisen ha rätt att ur Schengenregistret för förfrågningar använda information om utläningar som meddelats inreseförbud, om informationen behövs för skötseln av polisens uppgifter enligt utlänningslagen. Enligt utlänningslagen har polisen till uppgift att bevilja uppehållstillstånd och visum i vissa fall. Dessutom fattar polisen beslut om tagande i förvar av en utlänning och gör till utlänningsverket en framställning om utvisning av en utlänning.

Bestämmelsen stämmer överens med artikel 102.3 och 102.4 i Schengenkonventionen.

23 §. *Utlåtande om tillförlitlighet.* Det föreslås att 2 mom. ändras. Till momentet

fogas en bestämmelse enligt vilken uppgifter ur den centrala databasen i Schengens informationssystem och ur Schengens nationella informationssystem får användas när utlåtan- den ges om tillförlitlighet. Bestämmelsen stämmer överens med artikel 102 i Schengenkonventionen.

24 §. *Uppgift som konstaterats vara felaktig.* Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 2 mom., i vilket bestäms att en uppgift som har konstaterats vara felaktig inte får bevaras i den centrala databasen i Schengens informationssystem eller i Schengens nationella informationssystem. Enligt artikel 110 i Schengenkonventionen kan vem som helst begära att felaktiga sakuppgifter som berör honom själv rättas eller att uppgifter om honom som är felaktiga ur rättslig synpunkt raderas.

24 e §. *Utplåning av uppgifter ur den centrala databasen i Schengens informationssystem och ur Schengens nationella informationssystem.* I den nya paragrafen bestäms om utplåning av uppgifter ur den centrala databasen i Schengens informationssystem och ur Schengens nationella informationssystem.

I 1 mom. bestäms att personuppgifter som behöriga Schengenmyndigheter lämnat till den centrala databasen i Schengens informationssystem och till Schengenregistret för förfrågningar samt personuppgifter som de för att en person skall kunna påträffas har infört i Schengenregistret för registreringar utplånas när uppgifterna inte längre behövs för det ändamål för vilket de har lämnats. Registreringen av uppgifter för att en person skall kunna påträffas sker med stöd av artiklarna 95, 97 och 98 i Schengenkonventionen. När en person har påträffats skall uppgifterna om honom utplånas i registren. Nödvändigheten att fortfarande bevara uppgifter undersöks senast tre år efter att de registrerades eller nödvändigheten senast kontrollerades. Ny kontroll av uppgifterna skall antecknas. Nödvändigheten att bevara uppgifter som införts för hemlig övervakning eller för särskild kontroll enligt artikel 99 i Schengenkonventionen undersöks dock senast ett år efter att de registrerades.

I 2 mom. bestäms att uppgifter om beviljade identitetsbevis och registrerade sedlar likväl bevaras högst fem år och att uppgifter om motorfordon, släpvagnar och husvagnar bevaras högst tre år och andra än i 1 mom. avsedda uppgifter tio år efter att de registre-

rades. Sådana övriga uppgifter är till exempel uppgifter som gäller en utlänning som meddelats inreseförbud.

Bestämmelserna stämmer överens med artiklarna 112 och 113 i Schengenkonventionen.

Nuvarande 24 e § blir 24 f §.

2. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter skall få vidtas innan den träder i kraft.

3. Lagstiftningsordning

I lagförslaget föreslås bestämmelser om sådana uppgifter gällande personer och föremål som lämnas till den centrala databasen i Schengens informationssystem och som inhämtas och registreras för de ändamål som anges i artiklarna 95 - 100 i Schengenkonventionen, om användning och utlämnande av dessa uppgifter samt om rätt för envar att begära att den gemensamma tillsynsmyndighet som inrättats för att utöva tillsyn över den tekniska stödfunktionen kontrollerar hans uppgifter i den centrala databasen i Schengens informationssystem.

Enligt artikel 94.3 i Schengenkonventionen får i synnerhet inte sådana uppgifter som uppräknas i den första meningen i artikel 6 i datasekretesskonventionen registreras i Schengens informationssystem. Dessa personuppgifter, som anger ras, politisk uppfattning eller religiös eller annan övertygelse samt sådana personuppgifter som gäller hälsotillstånd eller sexuellt beteende, får inte behandlas i automatisk databehandling, om inte den nationella lagstiftningen garanterar tillräcklig sekretess. Enligt 6 § personregisterlagen får känsliga uppgifter inte inhämtas för eller införas i personregister. Enligt 2 mom. i nämnda paragraf avses med känsliga uppgifter bl.a. sådana uppgifter som uppräknas i den första meningen i artikel 6 i datasekretesskonventionen. I 11 § i lagförslaget ingår en bestämmelse om förbud mot att för den centrala databasen i Schengens informationssystem och för Schengens nationella informationssystem inhämta dylika uppgifter som bör betraktas som känsliga och att registrera dem. I artikel 102 i Schengenkonventionen bestäms om de fall då de avtalsslu-

tande parterna kan använda de uppgifter som anges i artiklarna 95 - 100 för andra ändamål än de som angetts för var och en av de typer av rapporter som avses i dessa artiklar. Det föreslås att till 19 och 22 § i lagförslaget fogas en bestämmelse, i vilken polisens rätt att ur Schengenregistret för förfrågningar lämna ut uppgifter till behöriga Schengenmyndigheter och polisens rätt att använda dessa uppgifter begränsas i enlighet med artikel 102 i Schengenkonventionen.

I artiklarna 109 - 111 och 114 - 115 i Schengenkonventionen bestäms om rätt för en enskild person att få tillträde till de uppgifter som finns registrerade om honom i Schengens informationssystem och om begränsningar i utövandet av rätten till insyn samt om en gemensam tillsynsmyndighet. Till 15 och 16 b § i lagförslaget fogas bestämmelser om utövande rätt till insyn i Schengens informationssystem och om den gemensamma tillsynsmyndigheten. Bestämmelserna stämmer överens med artiklarna 109 - 111 och 114 - 115 i Schengenkonventionen. I artiklarna 112 och 113 i Schengenkonventionen finns bestämmelser

om hur länge uppgifterna i Schengens informationssystem bevaras. I den nya 24 e § i lagförslaget bestäms om utplåning av uppgifter ur den centrala databasen i Schengens informationssystem och ur Schengens nationella informationssystem. Bestämmelserna om hur länge uppgifterna skall bevaras stämmer överens med vad som anges i artiklarna 112 och 113 i Schengenkonventionen.

När man beaktar det viktiga samhälleliga behov som ligger bakom registreringen och de stränga förutsättningar som utgående från Schengenkonventionen, datasekretesskonventionen och datasekretessrekommendationen angetts i lagförslaget för inhämtande, registrering och användning av uppgifter om någon person, är förslaget enligt regeringens uppfattning inte problematiskt med tanke på 8 § regeringsformen.

Av de skäl som anförts ovan kan lagförslaget enligt regeringens uppfattning behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Regeringen anser det dock vara önskvärt att grundlagsutskottets utlåtande inhämtas i ärendet.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om polisens personregister

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen den 7 april 1995 om polisens personregister (509/1995) rubriken för 1 § samt 1 § 2 mom., 4 § 1 mom., 10 §, 15 § 1 mom., 19 § 1 mom. och 23 § 2 mom., av dessa lagrum 1 § 2 mom., 15 § 1 mom., 19 § 1 mom. och 23 § 2 mom. sådana de lyder i lag 4/1998, samt fogas till 1 §, sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 4/1998, ett nytt 3 mom., till lagen nya 3 a och 3 b §, till 11 § ett nytt 3 mom., till lagen en ny 13 b §, till 14 §, sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 4/1998, ett nytt 3 mom., till lagen en ny 16 b §, till 19 §, sådan den lyder i nämnda lag 4/1998, ett nytt 3 mom., till 20 §, sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 4/1998, ett nytt 7 mom., varvid nuvarande 7 mom. blir 8 mom., till 22 § ett nytt 2 mom., till 24 §, i stället för det 2 mom. som upphävts genom nämnda lag 4/1998, ett nytt 2 mom., till lagen en ny 24 e §, varvid nuvarande 24 e § blir 24 f §, som följer:

1 §

Lagens tillämpningsområde och definitioner

Personregister som avses i 1 mom. är datasystemet för polisärenden, datasystemet för förvaltningsärenden, datasystemet för misstänkta, skyddspolisens funktionella datasystem, den centrala databasen i Schengens informationssystem och Schengens nationella informationssystem samt de register som inrättats enligt 2 kap.

I denna lag avses med

1) *Schengenkonventionen* konventionen av den 19 juni 1990 om tillämpning av Schengenavtalet av den 14 juni 1985 mellan regeringarna i Beneluxstaterna, Förbundsrepubliken Tyskland och Frankrike om gradvis avskaffande av kontroller vid de gemensamma gränserna,

2) *Schengenstat* stater som anslutit sig till Schengenkonventionen eller som ingått sambandsavtal med dessa stater,

3) *behöriga Schengenmyndigheter* polisen, gränsbevakningsväsendet, tullverket, utlänningsverket, utrikesministeriet, Finlands diplomatiska beskickningar och sådana konsulat som förestås av en utsänd konsul samt, om utrikesministeriet har beviljat en namngiven finsk medborgare som tjänstgör där fullmakt att bevilja visum och uppehållstill-

stånd, Finlands andra beskickningar,

4) *Schengens informationssystem* ett informationssystem som inrättats och upprätthålls gemensamt av Schengenstaterna och som består av en nationell del på varje avtalsslutande parts territorium och en teknisk stödfunktion,

5) *den centrala databasen i Schengens informationssystem* en databas som finns hos den tekniska stödfunktionen och som innehåller de uppgifter som Schengenstaternas behöriga myndigheter har lämnat om personer och föremål.

3 a §

Den centrala databasen i Schengens informationssystem

Den centrala databasen i Schengens informationssystem är ett permanent personregister som är avsett för Schengenstaternas behöriga myndigheter och som förs med automatisk databehandling.

För den centrala databasen i Schengens informationssystem får Schengenstaternas behöriga myndigheter inhämta och överlåta för registrering och för vidareöverlåtelse till Schengenstaternas nationella delar sådana uppgifter som anges i artiklarna 94 - 100 i Schengenkonventionen, om syftet är att bevara allmän ordning och säkerhet, inbegripet

statens säkerhet, eller att tillämpa Schengenkonventionens bestämmelser om personers rörlighet.

Den centrala databasen i Schengens informationssystem förs för Finlands del av polisens högsta ledning i fråga om de uppgifter som den överför.

3 b §

Schengens nationella informationssystem

Schengens nationella informationssystem är ett permanent personregister som är avsett för polisens riksomfattande bruk och som förs med automatisk databehandling.

Schengens nationella informationssystem har följande delregister:

- 1) Schengenregistret för förfrågningar, och
- 2) Schengenregistret för registreringar.

I Schengenregistret för förfrågningar införs i syfte att bevara allmän ordning och säkerhet, inbegripet statens säkerhet, och tillämpa Schengenkonventionens bestämmelser om personers rörlighet de uppgifter ur den i 3 a § 2 mom. avsedda centrala databasen som införts i den.

För Schengenregistret för registreringar får behöriga Schengenmyndigheter inhämta och i registret införa sådana uppgifter som behövs för de ändamål som anges i artiklarna 95 - 100 i Schengenkonventionen, om syftet är att bevara allmän ordning och säkerhet, inbegripet statens säkerhet, eller att tillämpa Schengenkonventionens bestämmelser om personers rörlighet.

4 §

Inrättande av personregister

Andra personregister än de som avses i 1 a, 1 b, 2, 3, 3 a och 3 b § kan, beroende på användningsändamålet, inrättas

- 1) för polisens riksomfattande bruk,
- 2) för flera än en polisenhets bruk,
- 3) för en polisenhets bruk eller
- 4) för att användas av en person som hör till polispersonalen eller en arbetsgrupp som består av flera sådana personer.

10 §

Uppgifter som inte hänför sig till ett visst uppdrag

Information som erhållits i samband med ett visst uppdrag som ankommer på polisen och vilken behövs för att de uppgifter som avses i 1 § 1 mom. polislagen skall kunna skötas, men vilken inte hänför sig till uppdraget i fråga, får endast inhämtas för eller registreras i register enligt 2, 3, 3 a och 3 b § samt i tillfälliga register enligt 8 §.

11 §

Känsliga uppgifter

Uppgifter som avses i 6 § 2 mom. 1, 2 och 4—6 punkten personregisterlagen får likväl inte inhämtas för eller registreras i de personregister som avses i 3 a och 3 b §.

13 b §

Polisens rätt att få uppgifter ur den centrala databasen i Schengens informationssystem

För att bevara allmän ordning och säkerhet, inbegripet statens säkerhet, samt för att tillämpa Schengenkonventionens bestämmelser om personers rörlighet och kunna föra det i 3 b § 2 mom. 1 punkten avsedda Schengenregistret för förfrågningar har polisen rätt att få uppgifter ur den centrala databasen i Schengens informationssystem. Den tekniska stödfunktionen kan överföra uppgifterna ur den centrala databasen i Schengens informationssystem till Schengenregistret för förfrågningar genom teknisk anslutning eller i maskinläsbar form.

14 §

Registrering av uppgifter genom direkt anslutning

I syfte att bevara allmän ordning och säkerhet, inbegripet statens säkerhet, och tillämpa Schengenkonventionens bestämmelser om personers rörlighet kan behöriga Schengenmyndigheter i det i 3 b § 2 mom. 2 punkten avsedda Schengenregistret för registreringar införa de uppgifter som behövs för de

ändamål som anges i artiklarna 95 - 100 i Schengenkonventionen.

15 §

Begränsningar av rätten till insyn

Utöver vad 12 § personregisterlagen bestämmer finns sådan rätt som avses i lagens 11 § inte heller i fråga om

1) datasystemet för misstänkta,
2) skyddspolisens funktionella datasystem,
3) Schengens nationella informationssystem i sådana fall som avses i artikel 109.2 i Schengenkonventionen, eller

4) sådana klassificeringsuppgifter, observationsuppgifter eller uppgifter om tillvägagångssätt som ingår i polisens övriga personregister och som gäller personer eller gärningar.

16 b §

Utövande av rätt till insyn i den centrala databasen i Schengens informationssystem

Envar har rätt att begära att den gemensamma tillsynsmyndighet som inrättats för att utöva tillsyn över den tekniska stödfunktionen kontrollerar att hans personuppgifter inhämtas, registreras, behandlas och används på ett lagligt och riktigt sätt i den centrala databasen i Schengens informationssystem. Begäran om detta skall framställas till dataombudsmannen eller polisen. En begäran om kontroll som framställts för polisen skall av denna utan dröjsmål överföras till dataombudsmannen.

En i 1 mom. avsedd begäran om kontroll som framställs för polisen skall framställas personligen hos polisen, och den som framställer begäran skall samtidigt styrka sin identitet.

19 §

Utlämnande av uppgifter till andra än polisen

Ur polisens personregister, med undantag av det Schengenregister för förfrågningar som avses i 3 b § 2 mom. 1 punkten, får polisen genom teknisk anslutning lämna ut behövliga uppgifter till

1) utrikesministeriet och Finlands beskick-

ningar för beviljande av pass, visum och uppehålls- eller arbetstillstånd,

2) gränsbevaknings- och tullmyndigheterna för bevakning av landets gränser och gränsområden, övervakning av utlandstrafiken, förebyggande och utredning av tullbrott och för övervakning av personers inresa och utresa,

3) domstolar och åklagarmyndigheter för följande av efterlysningar, fångvårdsmyndigheter för följande av efterlysningar av fångar samt till justitieministeriet och militärmyndigheterna för följande av dessas egna efterlysningar,

4) domstolar och åklagarmyndigheter för behandling av ärenden som gäller skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler,

5) utlänningsverket för behandling av ärenden som gäller finskt medborgarskap, utlänningsars inresa till landet, vistelse och arbete i landet samt flyktingar och asyl,

6) Fordonsförvaltningscentralen för upprätthållande av fordonsregistret inom datasystemet för vägtrafiken,

7) en tjänsteman som har sådana särskilda befogenheter som avses i 8 § polislagen, för utförande av uppgifter som avses i 1 § polislagen, enligt vad som bestäms i 17 och 18 §, samt

8) gränsbevaknings- och tullmyndigheter samt undersökningsavdelningen av försvarsmaktens huvudstab för förebyggande och utredning av brottslighet som hör till Europeiska polisbyråns behörighet samt andra allvarliga former av brottslighet.

Ur det i 3 b § 2 mom. 1 punkten avsedda Schengenregistret för förfrågningar får polisen lämna uppgifter till behöriga Schengenmyndigheter för de ändamål som anges i artiklarna 95 - 100 i Schengenkonventionen. Polisen får lämna uppgifter ur registret till behöriga Schengenmyndigheter även för andra ändamål än det för vilket uppgifterna har inhämtats och registrerats, om det är nödvändigt för att avvärja ett allvarligt hot mot den allmänna ordningen och säkerheten eller av allvarliga orsaker i anslutning till statens säkerhet eller för att hindra ett allvarligt brott, förutsatt att den Schengenstats behöriga myndighet som har överfört uppgifterna till den centrala databasen i Schengens informationssystem i förväg har gett sitt samtycke till detta. I registret införd information om utlänningsars inresa och utresa.

seförbud får polisen lämna ut till behöriga Schengenmyndigheter för skötseln av uppgifter enligt utlänningslagen.

20 §

Utlämnande av uppgifter till utlandet

Polisen har rätt att till Schengenstaternas behöriga myndigheter och för registrering i den centrala databasen i Schengens informationssystem lämna ut uppgifter som avses i artikel 94 i Schengenkonventionen, om uppgifterna behövs för ändamål som anges i artiklarna 95 - 100 i Schengenkonventionen. Uppgifterna skall lämnas ut genom centralkriminalpolisen. Centralkriminalpolisen får lämna ut uppgifterna även genom teknisk anslutning eller i maskinläsbar form.

22 §

Användning av uppgifter för annat ändamål än det för vilket uppgifterna inhämtats och registrerats

Polisen får använda uppgifter ur det i 3 b § 2 mom. 1 punkten avsedda Schengenregistret för förfrågningar även för andra ändamål än det för vilket uppgifterna har inhämtats och registrerats, om det är nödvändigt för att avvärja ett allvarligt hot mot den allmänna ordningen och säkerheten eller av allvarliga orsaker i anslutning till statens säkerhet eller för att hindra ett allvarligt brott, förutsatt att den Schengenstats behöriga myndighet som har överfört uppgifterna till den centrala databasen i Schengens informationssystem i förväg har gett sitt samtycke till detta. Dessutom har polisen rätt att använda i registret införd information om utlännningar som meddelats inreseförbud, om informationen behövs för skötseln av polisens uppgifter enligt utlänningslagen.

23 §

Utlåtanden om tillförlitlighet

När utlåtanden enligt 1 mom. ges får dock uppgifter ur de register som avses i 2, 3 a och 3 b § eller uppgifter enligt 10 § ur de register som avses i 8 § inte användas.

24 §

Uppgift som konstaterats vara felaktig

En uppgift som har konstaterats vara felaktig får likväl inte bevaras i de register som avses i 3 a och 3 b §.

24 e §

Utplåning av uppgifter ur den centrala databasen i Schengens informationssystem och ur Schengens nationella informationssystem

Personuppgifter som behöriga Schengenmyndigheter lämnat till register som avses i 3 a § och 3 b § 2 mom. 1 punkten samt personuppgifter som de registrerat i det register som avses i 3 b § 2 mom. 2 punkten för att en person skall kunna påträffas, utplånas när uppgifterna inte längre behövs för det ändamål för vilket de lämnats. Nödvändigheten att fortfarande bevara uppgifterna undersöks senast tre år efter att de infördes eller deras nödvändighet senast kontrollerades. Den nya kontrollen antecknas. Nödvändigheten att bevara uppgifter som införts för åtgärder enligt artikel 99 i Schengenkonventionen undersöks dock senast ett år efter att de infördes.

Uppgifter om identitetsbevis och registrerade sedlar utplånas fem år efter att de infördes, uppgifter om motorfordon, släpvagnar och husvagnar tre år efter att de infördes och andra än i 1 mom. nämnda uppgifter tio år efter att de infördes.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt Åtgärder som verkställigheten av lagen
som bestäms genom förordning. förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Helsingfors den 27 mars 1998

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Minister Jan-Erik Enestam

Lag

om ändring av lagen om polisens personregister

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 7 april 1995 om polisens personregister (509/1995) rubriken för 1 § samt 1 § 2 mom., 4 § 1 mom., 10 §, 15 § 1 mom., 19 § 1 mom. och 23 § 2 mom., av dessa lagrum 1 § 2 mom., 15 § 1 mom., 19 § 1 mom. och 23 § 2 mom. sådana de lyder i lag 4/1998, samt

fogas till 1 §, sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 4/1998, ett nytt 3 mom., till lagen nya 3 a och 3 b §, till 11 § ett nytt 3 mom., till lagen en ny 13 b §, till 14 §, sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 4/1998, ett nytt 3 mom., till lagen en ny 16 b §, till 19 §, sådan den lyder i nämnda lag 4/1998, ett nytt 3 mom., till 20 §, sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 4/1998, ett nytt 7 mom., varvid nuvarande 7 mom. blir 8 mom., till 22 § ett nytt 2 mom., till 24 §, i stället för det 2 mom. som upphävts genom nämnda lag 4/1998, ett nytt 2 mom. och till lagen en ny 24 e §, varvid nuvarande 24 e § blir 24 f §, som följer:

Gällande lydelse

1 §

Lagens tillämpningsområde

Föreslagen lydelse

1 §

Lagens tillämpningsområde och definitioner

Personregister som avses i 1 mom. är datasystemet för polisärenden, datasystemet för förvaltningsärenden, datasystemet för miss-tänkta och skyddspolisens funktionella data-system samt de register som inrättats enligt 2 kap.

Personregister som avses i 1 mom. är data-systemet för polisärenden, datasystemet för förvaltningsärenden, datasystemet för miss-tänkta, skyddspolisens funktionella data-system, den centrala databasen i Schengens informationssystem och Schengens nationella informationssystem samt de register som inrättats enligt 2 kap.

I denna lag avses med

1) Schengenkonventionen konventionen av den 19 juni 1990 om tillämpning av Schengenavtalet av den 14 juni 1985 mellan regeringarna i Beneluxstaterna, Förbundsrepubliken Tyskland och Frankrike om gradvis avskaffande av kontroller vid de gemensamma gränserna,

2) Schengenstat stater som anslutit sig till Schengenkonventionen eller som ingått samarbetsavtal med dessa stater,

3) behöriga Schengenmyndigheter polisen, gränsbevakningsväsendet, tullverket, utlänningsverket, utrikesministeriet, Finlands diplomatiska beskickningar och sådana konsulat som förestås av en utsänd konsul samt, om utrikesministeriet har beviljat en namngiven finsk medborgare som tjänstgör där fullmakt att bevilja visum och uppehållstillstånd, Finlands andra beskickningar,

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

4) Schengens informationssystem ett informationssystem som inrättats och upprätthålls gemensamt av Schengenstaterna och som består av en nationell del på varje avtalsslutande parts territorium och en teknisk stödfunktion,

5) den centrala databasen i Schengens informationssystem en databas som finns hos den tekniska stödfunktionen och som innehåller de uppgifter som Schengenstaternas behöriga myndigheter har lämnat om personer och föremål.

3 a §

Den centrala databasen i Schengens informationssystem

Den centrala databasen i Schengens informationssystem är ett permanent personregister som är avsett för Schengenstaternas behöriga myndigheter och som förs med automatisk databehandling.

För den centrala databasen i Schengens informationssystem får Schengenstaternas behöriga myndigheter inhämta och överlåta för registrering och för vidareöverlåtelse till Schengenstaternas nationella delar sådana uppgifter som anges i artiklarna 94 - 100 i Schengenkonventionen, om syftet är att bevara allmän ordning och säkerhet, inbegripet statens säkerhet, eller att tillämpa Schengenkonventionens bestämmelser om personers rörlighet.

Den centrala databasen i Schengens informationssystem förs för Finlands del av polisens högsta ledning i fråga om de uppgifter som den överför.

3 b §

Schengens nationella informationssystem

Schengens nationella informationssystem är ett permanent personregister som är avsett för polisens riksomfattande bruk och som förs med automatisk databehandling.

Schengens nationella informationssystem har följande delregister:

- 1) Schengenregistret för förfrågningar, och
- 2) Schengenregistret för registreringar.

I Schengenregistret för förfrågningar införs i syfte att bevara allmän ordning och säker-

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

het, inbegripet statens säkerhet, och tillämpa Schengenkonventionens bestämmelser om personers rörlighet de uppgifter ur den i 3 a § 2 mom. avsedda centrala databasen som införts i den.

För Schengenregistret för registreringar får behöriga Schengenmyndigheter inhämta och i registret införa sådana uppgifter som behövs för de ändamål som anges i artiklarna 95 - 100 i Schengenkonventionen, om syftet är att bevara allmän ordning och säkerhet, inbegripet statens säkerhet, eller att tillämpa Schengenkonventionens bestämmelser om personers rörlighet.

4 §

Inrättande av personregister

Andra personregister än de som avses i 2 och 3 § kan, beroende på användningsändamålet, inrättas

- 1) för polisens riksomfattande bruk,
- 2) för flera än en polisenhets bruk,
- 3) för en polisenhets bruk,
- 4) för att användas av en person som hör till polispersonalen eller av en arbetsgrupp som består av flera sådana personer.

10 §

Uppgifter som inte hänför sig till ett visst uppdrag

Information som erhållits i samband med ett visst uppdrag som ankommer på polisen och vilka behövs för att de uppgifter som avses i 1 § 1 mom. polislagen skall kunna skötas, men vilka inte hänför sig till uppdraget i fråga, får endast inhämtas för eller registreras i register enligt 2 och 3 § samt i tillfälliga register enligt 8 §.

11 §

Känsliga uppgifter

4 §

Inrättande av personregister

Andra personregister än de som avses i 1 a, 1 b, 2, 3, 3 a och 3 b § kan, beroende på användningsändamålet, inrättas

- 1) för polisens riksomfattande bruk,
- 2) för flera än en polisenhets bruk,
- 3) för en polisenhets bruk eller
- 4) för att användas av en person som hör till polispersonalen eller en arbetsgrupp som består av flera sådana personer.

10 §

Uppgifter som inte hänför sig till ett visst uppdrag

Information som erhållits i samband med ett visst uppdrag som ankommer på polisen och vilken behövs för att de uppgifter som avses i 1 § 1 mom. polislagen skall kunna skötas, men vilken inte hänför sig till uppdraget i fråga, får endast inhämtas för eller registreras i register enligt 2, 3, 3 a och 3 b § samt i tillfälliga register enligt 8 §.

Uppgifter som avses i 6 § 2 mom. 1, 2 och 4—6 punkten personregisterlagen får likväl inte inhämtas för eller registreras i de personregister som avses i 3 a och 3 b §.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

13 b §

Polisens rätt att få uppgifter ur den centrala databasen i Schengens informationssystem

För att bevara allmän ordning och säkerhet, inbegripet statens säkerhet, samt för att tillämpa Schengenkonventionens bestämmelser om personers rörlighet och kunna föra det i 3 b § 2 mom. 1 punkten avsedda Schengenregistret för förfrågningar har polisen rätt att få uppgifter ur den centrala databasen i Schengens informationssystem. Den tekniska stödfunktionen kan överföra uppgifterna ur den centrala databasen i Schengens informationssystem till Schengenregistret för förfrågningar genom teknisk anslutning eller i maskinläsbar form.

14 §

Registrering av uppgifter genom direkt anslutning

I syfte att bevara allmän ordning och säkerhet, inbegripet statens säkerhet, och tillämpa Schengenkonventionens bestämmelser om personers rörlighet kan behöriga Schengenmyndigheter i det i 3 b § 2 mom. 2 punkten avsedda Schengenregistret för registreringar införa de uppgifter som behövs för de ändamål som anges i artiklarna 95 - 100 i Schengenkonventionen.

15 §

Begränsningar av rätten till insyn

Utöver vad 12 § personregisterlagen stadgar finns sådan rätt som avses i lagens 11 § inte heller i fråga om

- 1) datasystemet för misstänkta,
- 2) skyddspolisens funktionella datasystem,

eller

3) sådana klassificeringsuppgifter, observationsuppgifter eller uppgifter om tillvägagångssätt som ingår i polisens övriga register och som gäller personer eller gärningar.

15 §

Begränsningar av rätten till insyn

Utöver vad 12 § personregisterlagen bestämmer finns sådan rätt som avses i lagens 11 § inte heller i fråga om

- 1) datasystemet för misstänkta,
- 2) skyddspolisens funktionella datasystem,

3) Schengens nationella informationssystem i sådana fall som avses i artikel 109.2 i Schengenkonventionen, eller

4) sådana klassificeringsuppgifter, observationsuppgifter eller uppgifter om tillvägagångssätt som ingår i polisens övriga personregister och som gäller personer eller gärningar.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

16 b §

Utövande av rätt till insyn i den centrala databasen i Schengens informationssystem

Envar har rätt att begära att den gemensamma tillsynsmyndighet som inrättats för att utöva tillsyn över den tekniska stödfunktionen kontrollerar att hans personuppgifter inhämtas, registreras, behandlas och används på ett lagligt och riktigt sätt i den centrala databasen i Schengens informationssystem. Begäran om detta skall framställas till dataombudsmannen eller polisen. En begäran om kontroll som framställts för polisen skall av denna utan dröjsmål överföras till dataombudsmannen.

En i 1 mom. avsedd begäran om kontroll som framställs för polisen skall framställas personligen hos polisen, och den som framställer begäran skall samtidigt styrka sin identitet.

19 §

Utlämnande av uppgifter till andra än polisen

Ur polisens personregister får polisen genom teknisk anslutning lämna ut behövliga uppgifter till

1) utrikesministeriet och Finlands beskickningar för beviljande av pass, visum och uppehålls- eller arbetstillstånd,

2) gränsbevaknings- och tullmyndigheterna för bevakning av landets gränser och gränsområden, övervakning av utlandstrafiken, förebyggande och utredning av tullbrott och för övervakning av personers inresa och utresa,

3) domstolar och åklagarmyndigheter för följande av efterlysningar, fångvårdsmyndigheter för följande av efterlysningar av fångar samt till justitieministeriet och militärmyndigheterna för följande av dessas egna efterlysningar,

4) domstolar och åklagarmyndigheter för behandling av ärenden som gäller skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler,

19 §

Utlämnande av uppgifter till andra än polisen

Ur polisens personregister, *med undantag av det Schengenregister för förfrågningar som avses i 3 b § 2 mom. 1 punkten*, får polisen genom teknisk anslutning lämna ut behövliga uppgifter till

1) utrikesministeriet och Finlands beskickningar för beviljande av pass, visum och uppehålls- eller arbetstillstånd,

2) gränsbevaknings- och tullmyndigheterna för bevakning av landets gränser och gränsområden, övervakning av utlandstrafiken, förebyggande och utredning av tullbrott och för övervakning av personers inresa och utresa,

3) domstolar och åklagarmyndigheter för följande av efterlysningar, fångvårdsmyndigheter för följande av efterlysningar av fångar samt till justitieministeriet och militärmyndigheterna för följande av dessas egna efterlysningar,

4) domstolar och åklagarmyndigheter för behandling av ärenden som gäller skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler,

Gällande lydelse

5) utlänningsverket för behandling av ärenden som gäller finskt medborgarskap, utlänningars inresa till landet, vistelse och arbete i landet samt flyktingar och asyl,

6) Fordonsförvaltningscentralen för upprätthållande av fordonsregistret inom data-systemet för vägtrafiken,

7) en tjänsteman som har sådana särskilda befogenheter som avses i 8 § polislagen, för utförande av uppgifter som avses i 1 § polislagen, enligt vad som föreskrivs i 17 och 18 §, samt

8) gränsbevaknings- och tullmyndigheter samt undersökningsavdelningen av försvarsmaktens huvudstab för förebyggande och utredning av brottslighet som hör till Europeiska polisbyråns behörighet samt andra allvarliga former av brottslighet.

Föreslagen lydelse

5) utlänningsverket för behandling av ärenden som gäller finskt medborgarskap, utlänningars inresa till landet, vistelse och arbete i landet samt flyktingar och asyl,

6) Fordonsförvaltningscentralen för upprätthållande av fordonsregistret inom data-systemet för vägtrafiken,

7) en tjänsteman som har sådana särskilda befogenheter som avses i 8 § polislagen, för utförande av uppgifter som avses i 1 § polislagen, enligt vad som bestäms i 17 och 18 §, samt

8) gränsbevaknings- och tullmyndigheter samt undersökningsavdelningen av försvarsmaktens huvudstab för förebyggande och utredning av brottslighet som hör till Europeiska polisbyråns behörighet samt andra allvarliga former av brottslighet.

Ur det i 3 b § 2 mom. 1 punkten avsedda Schengenregistret för förfrågningar får polisen lämna uppgifter till behöriga Schengenmyndigheter för de ändamål som anges i artiklarna 95 - 100 i Schengenkonventionen. Polisen får lämna uppgifter ur registret till behöriga Schengenmyndigheter även för andra ändamål än det för vilket uppgifterna har inhämtats och registrerats, om det är nödvändigt för att avvärja ett allvarligt hot mot den allmänna ordningen och säkerheten eller av allvarliga orsaker i anslutning till statens säkerhet eller för att hindra ett allvarligt brott, förutsatt att den Schengenstats behöriga myndighet som har överfört uppgifterna till den centrala databasen i Schengens informationssystem i förväg har gett sitt samtycke till detta. I registret införd information om utlänningar som meddelats inreseförbud får polisen lämna ut till behöriga Schengenmyndigheter för skötseln av uppgifter enligt utlänningslagen.

20 §

Utlämnande av uppgifter till utlandet

Angående utlämnande av uppgifter till utlandet gäller dessutom vadsom särskilt stadgas eller vad som bestäms i internationella fördrag som är förpliktande för Finland.

Polisen har rätt att till Schengenstaternas behöriga myndigheter och för registrering i den centrala databasen i Schengens informationssystem lämna ut uppgifter som avses i artikel 94 i Schengenkonventionen, om uppgifterna behövs för ändamål som anges i

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

artiklarna 95 - 100 i Schengenkonventionen. Uppgifterna skall lämnas ut genom central-kriminalpolisen. Centralkriminalpolisen får lämna ut uppgifterna även genom teknisk anslutning eller i maskinläsbar form.

22 §

Användning av uppgifter för annat ändamål än det för vilket uppgifterna inhämtats och registrerats

Polisen får använda uppgifter ur det i 3 b § 2 mom. 1 punkten avsedda Schengenregistret för förfrågningar även för andra ändamål än det för vilket uppgifterna har inhämtats och registrerats, om det är nödvändigt för att avvärja ett allvarligt hot mot den allmänna ordningen och säkerheten eller av allvarliga orsaker i anslutning till statens säkerhet eller för att hindra ett allvarligt brott, förutsatt att den Schengenstats behöriga myndighet som har överfört uppgifterna till den centrala databasen i Schengens informationssystem i förväg har gett sitt samtycke till detta. Dessutom har polisen rätt att använda i registret införd information om utlänningar som meddelats inreseförbud, om informationen behövs för skötseln av polisens uppgifter enligt utlänningslagen.

23 §

Utlåtanden om tillförlitlighet

När utlåtanden enligt 1 mom. ges får dock uppgifter ur datasystemet för misstänkta eller uppgifter enligt 10 § ur de register som avses i 8 § inte användas.

När utlåtanden enligt 1 mom. ges får dock uppgifter ur de register som avses i 2, 3 a och 3 b § eller uppgifter enligt 10 § ur de register som avses i 8 § inte användas.

24 §

Uppgift som konstaterats vara felaktig

En uppgift som har konstaterats vara felaktig får likväl inte bevaras i de register som avses i 3 a och 3 b §.

Gällande lydelse

24 e §

Utplåning av uppgifter ur övriga permanenta personregister

Ur andra personregister inrättade för förundersöknings- och polisutredningsändamål samt för upprätthållande av allmän ordning och säkerhet än datasystemen för polisärenden enligt 1 a § skall uppgifter utplånas enligt följande:

1) ur register som har inrättats för polisens riksomfattande bruk och som förs manuellt, då ett år har förflutit sedan den registrerades död,

2) ur personregister som har inrättats för en eller flera polisenheters bruk, då 10 år har förflutit sedan den gärning, åtgärd eller händelse som föranledde registreringen antecknades, samt

3) ur permanenta personregister som har inrättats för att användas av en person som hör till polispersonalen eller av en arbetsgrupp som består av sådana personer, när uppgiften har konstaterats vara onödig med tanke på registrets användningsändamål.

Ur registren i 1 mom. skall uppgifter dock utplånas då ett år har förflutit

1) sedan förundersökningen avslutades, då förundersökningen har visat att inget brott har begåtts,

2) sedan förundersökningsmyndigheten med stöd av 2 § 2 mom. förundersökningslagen beslutade avstå från åtgärder för att väcka åtal mot den som gjort sig skyldig till ett brott,

3) sedan åtalsrätten för det misstänkta brottet preskriberades, då förundersökningen har visat att ingen kan åtalas,

4) sedan den registeransvarige fick kännedom om åklagarens beslut enligt vilket det i saken inte är fråga om ett brott eller inte finns bevis på brott, eller

5) sedan åtal som har väckts mot den registrerade förkastades genom en domstols lagakraftvunna avgörande.

Personuppgifter utplånas inte på de grunder som anges i 1 mom. 2 och 3 punkten samt 2 mom., om till dem har fogats sådana uppgifter som gäller en persons egen säkerhet eller polisen säkerhet i arbetet.

Föreslagen lydelse

24 e §

Utplåning av uppgifter ur den centrala databasen i Schengens informationssystem och ur Schengens nationella informationssystem

Personuppgifter som behöriga Schengenmyndigheter lämnat till register som avses i 3 a § och 3 b § 2 mom. 1 punkten samt personuppgifter som de registrerat i det register som avses i 3 b § 2 mom. 2 punkten för att en person skall kunna påträffas, utplånas när uppgifterna inte längre behövs för det ändamål för vilket de lämnats. Nödvändigheten att fortfarande bevara uppgifterna undersöks senast tre år efter att de infördes eller deras nödvändighet senast kontrollerades. Den nya kontrollen antecknas. Nödvändigheten att bevara uppgifter som införts för åtgärder enligt artikel 99 i Schengenkonventionen undersöks dock senast ett år efter att de infördes.

Uppgifter om identitetsbevis och registrerade sedlar utplånas fem år efter att de infördes, uppgifter om motorfordon, släpvagnar och husvagnar tre år efter att de infördes och andra än i 1 mom. nämnda uppgifter tio år efter att de infördes.

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

Ur andra personregister som har inrättats för behandling av förvaltningsärenden än ur datasystemet för förvaltningsärenden enligt 1 b § skall uppgifter utplånas ett år efter den registrerades död.